

*Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en
het algemeen toegankelijk onderwijs*

Jaarverslag 2001

Samenvatting

Over het jaar 2001 werden 145 klachten ingediend, terwijl er uit 2000 42 klachten resteerden, die nog afgehandeld moesten worden. Een werkvoorraad van 187 dossiers dus, waarvan de Commissie er 157 daadwerkelijk heeft afgedaan en 30 moest overhevelen naar 2002.

In het verslagjaar heeft de Commissie zodoende wekelijks ruim drie klachten beoordeeld, waarvan er ongeveer twee resulteerden in een geschreven advies. In iets meer dan de helft van de gevallen ontvingen partijen dit advies binnen drie maanden nadat de klacht bij de Commissie was ingediend, de termijn die de Commissie op basis van haar Reglement nastreeft.

De onder druk staande termijnen van afhandeling hebben geleid tot diverse maatregelen. Allereerst is het secretariaat van de LKC verder uitgebreid. Op het huidige niveau verwacht het secretariaat de spoedige afwikkeling van klachten in voldoende mate te kunnen waarborgen. Daarnaast is door de Commissie de mogelijkheid van een spoedprocedure geopend, voor die gevallen waarin afhandeling binnen de reguliere termijnen tot 'mosterd na de maaltijd' leidt (bv. verwijzings- of bevorderingsbeslissingen). Hiervan is sinds mei 2001 10 maal gebruik gemaakt.

De verdeling van de ingediende klachten over de verschillende categorieën die de Commissie hanteert, laat per verslagjaar schommelingen zien. Zo is in 2001 in vergelijking met 2000 veel vaker geklaagd over seksuele intimidatie, maar in 2000 was dat aantal klachten slechts de helft van het jaar ervoor. Om aan het hoge aantal SI-klachten over 2001 nu al betekenis te hechten lijkt voorbarig.

Over de hele linie zijn de communicatieklachten de meest voorkomende categorie. Op geringe afstand gevolgd door klachten over pedagogisch-didactische begeleiding danwel seksuele intimidatie.

Onder de 10 % van het totale aantal klachten blijven de categorieën: hardhandige aanpak, pesten, interne klachtafhandeling en de relatie werkgever-werknemer.

Ook dit jaar heeft de Landelijke Klachtencommissie op geregelde basis aandacht besteed aan haar eigen werkwijze, de verhouding van de klachtbehandeling met andere voorzieningen voor beroep en bezwaar, haar rol ten aanzien van schadeclaims van klagers richting bevoegd gezag en de validiteit van in het onderwijsveld naar voren gebrachte kritiek op doel en nut van de klachtenregeling. Voor de Commissie is in deze bepalend het door de wetgever beoogde tweeledige doel van de klachtenregeling: het garanderen van een onafhankelijke individuele klachtafhandeling en - door het doen van aanbevelingen aan de betrokken besturen - bijdragen aan de kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

De Commissie meent aan beide doelstellingen te voldoen en heeft er in dit jaarverslag dan ook voor gekozen om naast haar jaarlijkse overzicht van behandelde klachten op hoofdpunten, hoofdstuk 1 te wijden aan wat na drie jaar klachtrecht uit de gedane aanbevelingen kan worden gedestilleerd. De keuze is daarbij gevallen op de terreinen 'communicatie' en 'seksuele intimidatie'; de andere terreinen zullen de volgende jaren aan bod komen.

In de verwachting dat veel van de aanbevelingen betrokkenen een handvat bieden om preventief op te treden, hoopt de Commissie met het uitbrengen van dit jaarverslag niet alleen over haar organisatie en werkwijze verantwoording af te leggen, maar ook als zodanig een bijdrage aan de kwaliteitsverbetering van het onderwijs te leveren.

Inhoudsopgave

5 **Voorwoord**

6 **Hoofdstuk 1**

KLACHT EN KWALITEIT IN HET ONDERWIJS

Inleiding

Onderwijs waarin ouders en school goed communiceren

Onderwijs waar leerlingen met een veilig gevoel naar toegaan

Conclusie

18 **Hoofdstuk 2**

ORGANISATIE EN WERKWIJZE VAN DE LKC IN 2001

De versnelde behandeling

De verhouding van de klachtbehandeling met andere voorzieningen als bezwaar- en beroepsprocedures

Klachten over het geheel of gedeeltelijk niet toekennen van een schadevergoeding

De evaluatie van de klachtenregeling

Voordracht nieuwe commissieleden

Ontwikkeling van de werklast en afstemming capaciteit

Recht op inzage in aantekeningen en geluidsopname

24 **Hoofdstuk 3**

UITKOMST VAN DE DOOR DE LKC IN 2001 AFGEWIKKELDE KLACHTEN

Inleiding

Communicatie tussen de school en ouders/leerling

Pedagogisch-didactische begeleiding

Seksuele intimidatie van bij de school betrokkenen

Pesten

Hardhandige aanpak van leerlingen

Klachtbehandeling binnen school of door bestuur

Relatie werkgever - werknemer

Overige

42 **Bijlage A**

DE IN 2001 INGEDIENDE KLACHTEN (CIJFERMATIG)

44 **Bijlage B**

DE AANSLUITING BIJ DE LANDELIJKE KLACHTENCOMMISSIE

46 **Bijlage C**

VASTGESTELDE JAARREKENING 2001

48 **Bijlage D**

LIJST VAN IN 2001 UITGEBRACHTE ADVIEZEN

50 **Bijlage E**

LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN

Voorwoord

Ruim drie jaar klachtrecht is niet ongemerkt aan het onderwijs voorbij gegaan. In vrijwel elk onderwijsblad is het verschijnsel 'klachtencommissie' besproken.

Door lezing van dit jaarverslag zal u blijken dat de klachten doorgaans om serieuze kwesties gaan, die zowel klagers als verweerders in beroering brengen.

Het doel van de wetgever bij de invoering van het klachtrecht is altijd tweeledig geweest: garanties voor een onafhankelijke behandeling van individuele klachten van de bij de school betrokkenen enerzijds en de daarvan uitgaande kwaliteitsimpuls voor het onderwijs anderzijds. Waar het individueel klachtrecht betreft dient de betekenis van de klachtenregeling niet slechts onder de professionals gemeten en gewogen te worden, maar vooral ook aan de kant van de leerling en de ouders. Zij het schoorvoetend en niet zonder aarzeling hebben deze de weg naar de externe klachtencommissies weten te vinden. Aangenomen moet dan ook worden dat het individuele klachtrecht in een reële behoefte voorziet. De cijfermatige groei van het aantal behandelde klachten is een teken van de toenemende bekendheid van de klachtencommissie. Van 'wildgroei' of van een toenemend aantal excessen is echter geen sprake.

De ontwikkeling naar een toenemend aantal klachten roept uiteraard wel de vraag op of de bij een klacht aan de orde zijnde kwesties niet op een andere, minder ingrijpende wijze hadden kunnen worden aangepakt of opgelost. Daarbij is van belang te benadrukken dat het bestaan van een externe klachtencommissie geenszins betekent dat het bevoegd gezag niet reeds (voorlopige) maatregelen zou kunnen treffen tijdens de behandeling van de klacht. Het gaat echter te ver om het voortraject 'op school' in alle gevallen verplicht te stellen, alvorens de klacht bij de Commissie te kunnen indienen. Een dergelijke verplichting leidt dan slechts tot vertraging in de afhandeling van de klacht. Temeer nu de door de Commissie in acht te nemen zorgvuldigheidseisen de door de wetgever beoogde korte termijnen onder druk zetten, is een verplichte interne voorprocedure vanuit het perspectief van de klager niet wenselijk.¹ Bovendien dient niet uit het oog verloren te worden dat de klachtencommissie slechts opereert in het interne voortraject. Het bevoegd gezag blijft verantwoordelijk voor de na het advies van de klachtencommissie te volgen afwikkeling.

Tot zover de individuele klachtafhandeling. Voor u als lezer van dit jaarverslag is echter mogelijk van grotere betekenis dat u kunt beoordelen aan de hand van welke criteria de LKC tot haar oordelen is gekomen. Om die reden heeft de Commissie ook dit jaar een exemplarisch aantal klachten en daarop gevolgde oordelen beschreven². Daarnaast is getracht door een thematische benadering tot inzicht in de relevante normen en waarden te komen³. Wij hopen door het in beeld brengen van de klachten, oordelen en adviezen op diverse terreinen die het dagelijkse schoolleven raken, een bijdrage aan de kwaliteitsverbetering te leveren.

Tenslotte is van belang te vermelden dat de door de LKC gegeven oordelen en adviezen vrijwel altijd door het betrokken bevoegd gezag worden overgenomen. Aannemend dat dit ook daadwerkelijk tot implementatie van de aan het bevoegd gezag gegeven adviezen leidt, mag thans de conclusie getrokken worden dat de invoering van de klachtenregeling aan kwaliteitsverbetering heeft bijgedragen.

Voor uw reacties op de inhoud van dit jaarverslag, maar ook op de inhoud van onze adviezen en beoordelingen⁴ staan wij uiteraard steeds open.

Tenslotte spreek ik de wens uit dat wij allen het klachtrecht blijven benaderen als een bijdrage aan verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Soms vervelend, vaak nuttig, maar in elk geval een teken van professionaliteit van de onderwijssector.

Mr. H.Th. van der Meer

Voorzitter LKC

¹ Zie hiervoor hoofdstuk 2

² Zie hoofdstuk 3

³ Zie hoofdstuk 1

⁴ Wilt u deze nog eens preciezer nalezen, dan verwijst ik u naar onze website waar alle in dit jaarverslag aangehaalde uitspraken staan vermeld.

Klacht en kwaliteit in het onderwijs

INLEIDING

Het regelen van de klachtenregeling in de Kwaliteitswet heeft naar de mening van de Commissie twee doelstellingen. Allereerst het bieden van een (wettelijke) uitweg voor de individuele klager, die zijn klacht over de school waarbij hij/zij betrokken is door een onafhankelijke derde op grondheid wil laten toetsen. En in de tweede plaats het creëren van de mogelijkheid dat een schoolbestuur van de klachtencommissie advies krijgt welke maatregelen het kan treffen om de zaak ten goede te keren, herhaling te vermijden of tekortkomingen te verbeteren.

Door zich aldus over de grondigheid van een klacht uit te spreken en het schoolbestuur te adviseren naar aanleiding van haar oordeel, draagt de LKC bij aan de kwaliteit van het onderwijs. Zij laat door de klachtenbehandeling immers zien waar het onderwijs aan de professionele vereisten voldoet en waar het onderwijs daarin soms tekortschiet en nog verbeterd kan worden.

Om haar bijdrage aan de kwaliteitsverbetering van 'het' onderwijs zo groot mogelijk te doen zijn acht de Commissie het zinvol de adviezen die zij aan elk individueel schoolbestuur heeft uitgebracht, te bekijken op wat daaruit van algemene gelding zou kunnen zijn. Met welke elementen kan het onderwijs zijn voordeel doen om niet alleen klachten op de eigen school te voorkomen, maar wezenlijk bij te dragen aan kwalitatief goed onderwijs dat zijn professionele standaard waarmaakt.

De veelheid van behandelde klachten en uitgebrachte adviezen maakt het onmogelijk u in dit jaarverslag volledig te informeren over alle suggesties voor verbeteringen die onze Klachtencommissie de afgelopen drie jaar heeft uitgebracht op al die terreinen waarover de aan haar voorgelegde klachten zich uitstrekten. Wij beperken ons dit jaar tot het uitdiepen van de suggesties over twee categorieën klachten: die over communicatie en die over seksuele intimidatie.

Deze keuze vloeit enerzijds voort uit de wens u deelgenoot te maken van die suggesties voor verbetering die handelen over het onderwerp waarover de Commissie de meeste klachten ontvangt, te weten communicatie en die bovendien redelijk eenvoudig zijn op te volgen en dus een directe kans op kwaliteitsverbetering bieden.

Anderzijds is de keuze voor het weergeven van de adviezen naar aanleiding van klachten over seksuele intimidatie ingegeven door het feit dat op dit terrein in 2001, in tegenstelling tot het voorgaande verslagjaar, een opvallend groot aantal klachten is ingediend en dit onderwerp vanwege zijn ernst misschien niet eenvoudige mogelijkheden tot verbetering laat zien, maar wel zeer gewenste.

Het veralgemeniseren van de suggesties voor verbeteringen op de terreinen communicatie en seksuele intimidatie kan zodoende hopelijk bijdragen aan het bieden van onderwijs waar, onder meer, ouders tevreden over zijn en leerlingen met een veilig gevoel naar toe gaan.

ONDERWIJS WAARIN OUDERS EN SCHOOL GOED COMMUNICEREN

Misschien wel het belangrijkste aspect in de relatie tussen school en ouders vormt het wederzijds vertrouwen, dat gevoed wordt door een goede onderlinge communicatie, waartoe de school als professionele organisatie het voortouw neemt.

Vanaf het begin van haar bestaan echter heeft de LKC het grootste aantal klachten nu juist gezien over de communicatie met school. Situaties dus waar een gebrekkige communicatie een klacht had veroorzaakt en het onderling vertrouwen was aangetast of zelfs helemaal verdwenen.

Het gaat bij communicatieklachten vaak om tekortkomingen in de informatieverstrekking aan ouders, aan de leerling zelf, soms in de informatieverstrekking over een leerling aan collega's. Het gaat veelal om zaken waar een school al aandacht aan besteedt, waar zij brochures voor samenstelt, ouderavonden over organiseert, maar daarin blijkbaar toch soms iets over het hoofd ziet.

Hieraan ligt zelden onwil van de kant van de school ten grondslag, maar tijdgebrek, slordigheid, gemakzucht en een enkele keer angst voor een directe reactie. Het gebrek aan informatie dat dan optreedt blijft echter zelden onopgemerkt, roept tegenvragen op en brengt al met al voor een school meer werk met zich mee dan wanneer de informatieverstrekking van meet af aan goed was geweest.

En natuurlijk komt het ook voor dat een school haar uiterste best heeft gedaan ouders en leerlingen alle informatie te verstrekken die hen toekwam, maar dat toch het onderling vertrouwen niet behouden werd.

De communicatieklachten die de LKC gegrond heeft verklaard, hebben vrijwel allemaal geleid tot adviezen waarin verbetering van de communicatie met simpele ingrepen bereikt kan worden. Hieronder hebben wij de uitgebrachte adviezen met betrekking tot het verbeteren van de communicatie voor u gegroeped.

Informatie aan ouders in relatie tot ouderavonden

Een school geeft op verschillende manieren informatie aan haar leerlingen en hun ouders. Een daarvan is het houden van ouderavonden voor het verstrekken van algemene informatie. Over gevoelige onderwerpen en onderwerpen die een specifieke groep leerlingen aangaan, is het raadzaam aparte ouderavonden te beleggen.

Om er zeker van te zijn dat de informatie die op ouderavonden aan bod kwam alle ouders bereikt, zal de school de relevante informatie ook schriftelijk aan de ouders en de leerlingen moeten verstrekken.

98.007 handelwijze m.b.t. het betreden van kleedruimtes

99.023 handelwijze m.b.t. het tussentijds splitsen van een groep op de basisschool

Informatieverstrekking aan gescheiden ouders

Wanneer ouders gaan scheiden is het vooral in het begin moeilijk voor een school om te bepalen welke positie de school bij het verstrekken van informatie moet innemen. In principe dienen beide ouders, ook als ze gescheiden zijn, door de school te worden geïnformeerd. Zij hebben namelijk in de regel beiden het ouderlijk gezag, ondanks dat zij gescheiden zijn.

Het principe dat beide ouders dienen te worden geïnformeerd, komt ook naar voren uit de bepaling van artikel 1:377c Burgerlijk Wetboek, dat in feite ziet op de situatie dat een van de beide ouders niet meer met het ouderlijk gezag is belast. Ook dan gaat de wetgever ervan uit dat de ouder, die niet met het ouderlijk gezag is belast, toch dezelfde informatie krijgt als de ouder die wel met het ouderlijk gezag is belast.

Het staat een school vrij binnen het wettelijk kader eigen beleidsregels op te stellen hoe zij handelt om te voorkomen dat de school een speelbal wordt tussen de ouders. Verklaart de school die regels in een bepaalde situatie van toepassing, dan moet zij beide ouders hierover wel zo spoedig mogelijk inlichten.

Een school zal zeer zwaarwegende argumenten moeten hebben om de ouder die niet het ouderlijk gezag over zijn kinderen heeft, niet over hen te informeren. Door geen uitvoering te geven aan het bepaalde in artikel 1:377c BW en de niet met gezag beklede ouder geen informatie te verstrekken, dreigt de school juist haar beoogde neutraliteit op te geven en zal zij (onbewust) partij kiezen voor de andere ouder.

Dit laat onverlet dat elke school een eigen afweging heeft te maken inzake het belang van een kind dat geschaad zou kunnen zijn indien de school de informatie wel ver-

strekt aan de ouder zonder ouderlijk gezag. Hierbij is de opvatting van een gezinsvoogdij-instelling of andere instantie niet automatisch doorslaggevend.

00.062 eigen beleidsregels om de school buiten het conflict tussen ouders te houden toegestaan

01.063 zwaarwegende argumenten noodzakelijk om niet-verzorgende ouder niet te informeren

00.082 belang van kind gediend met het niet informeren van vader

Nakomen van belangrijke individuele afspraken

Indien gemaakte afspraken tussen ouders en school niet duidelijk schriftelijk worden vastgelegd, is de kans groot dat een van partijen zal menen dat de afspraak niet is nagekomen, zonder dat het in dat geval mogelijk is op het overeengekomene terug te vallen. Op de school rust de plicht dit te voorkomen door op een professionele wijze zorg te dragen voor een schriftelijke vastlegging. Wanneer een directielid een individuele afspraak heeft gemaakt, zal hij zich ervan dienen te vergewissen dat andere betrokkenen hiervan ook op de hoogte komen. Dit is met name van belang wanneer het kunnen voldoen aan de gemaakte afspraak afhankelijk is van een beslissing van een andere persoon of een ander gremium. Bij bevorderingsbeslissingen kan zich dit voordoen als het gaat om de rol die de docentenvergadering daarin speelt.

Het is de school die beslist over de plaatsing van een leerling in een bepaald leerniveau of groep. Het komt voor dat een school in de loop van een schooljaar hierover afspraken met ouders maakt, bijvoorbeeld over het eventueel terugplaatsen van een leerling die een groep heeft overgeslagen. Een dergelijke afspraak is niet voor niets tot stand gekomen. Zonder een gedegen onderzoek en zonder overleg kan dan ook niet op deze afspraak worden teruggekomen.

00.070 schriftelijk vastleggen specifieke afspraken

99.041 op uitvoering van gedane toezeggingen toezien

01.013 bezwaren van ouders tegen plaatsing op bepaald niveau niet zonder onderzoek terzijde schuiven

Overleg met leerkrachten en andere begeleiders kan niet onbegrensd plaatsvinden

Aan de communicatie met ouders mogen deze laatste hoge eisen stellen aangezien zij te maken hebben met professionele onderwijsgeveden aan wie zij hun kinderen dagelijks toevertrouwen. Niettemin zullen ouders er rekening mee moeten houden dat de mogelijkheden om met leerkrachten, directeuren en andere bij het onderwijs betrokkenen te overleggen niet onbegrensd zijn. De school zal dan deze grenzen van het redelijke en toelaatbare wel tijdig en duidelijk moeten aangeven.

01.056 terechte maatregelen om dreigend onwerkbaar situatie door overvragen ouders te voorkomen

01.004 recht op informatie niet ongelimiteerd

Informatieverstrekking aan ouders in het kader van de Permanente Commissie Leerlingenzorg

Op grond van artikel 43 lid 3 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) is de basisschool verplicht een afschrift aan de ouders te verstrekken van het onderwijskundig rapport dat door de school ten behoeve van de advisering door de Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL) wordt opgesteld.

Voor de kwaliteit van de advisering door die PCL is het een vereiste dat alle relevante informatie voorligt op het moment dat een beslissing moet worden genomen. De

Reageren op correspondentie van ouders

Op het moment dat ouders brieven met een individueel karakter naar school sturen, zullen deze brieven in beginsel individueel en schriftelijk beantwoord moeten worden. Verwijzen naar uitgegane algemene informatie volstaat niet.

Het zal in het algemeen mogelijk moeten zijn brieven binnen drie weken te beantwoorden en het antwoord zal inhoudelijk op de in de brief genoemde punten in moeten gaan. Als het niet lukt om binnen drie weken een brief inhoudelijk te beantwoorden, zal de schrijver hiervan op de hoogte moeten worden gesteld.

Ook brieven waarin onderwerpen aan de orde zijn, waarop reeds eerder een duidelijke reactie is gegeven en waarin geen nieuwe feiten en omstandigheden worden aangevoerd, kunnen niet onbeantwoord blijven. Dit is pas mogelijk nadat aan de briefschrijver is meegedeeld dat bij herhaling van hetzelfde standpunt of verzoek niet meer zal worden gereageerd.

99.023 op individuele situaties betrekking hebbende correspondentie

01.063 termijn voor beantwoorden correspondentie

00.082 het niet beantwoorden van correspondentie eerst meedelen

PCL zelf maakt een schifting in de voorliggende informatie. Indien de PCL informatie vergaart voor de door haar te nemen beslissingen door daarvoor alleen een beroep te doen op school, heeft zij na te gaan of bij de informatievergaring niets over het hoofd is gezien wat van belang kan zijn. Het is daarom ook belangrijk dat in de voorlichting aan ouders over functie en taak van de PCL niet alleen de beslissingsreikwijdte van de PCL (die kan gaan van het bieden van ondersteuning aan de leerkracht tot plaatsing in het speciaal basisonderwijs) wordt duidelijk gemaakt, maar ook op welke wijze ouders naar eigen inzicht daarop kunnen inspelen door zelf met relevante informatie te komen.

Soms kan het gebeuren dat een advies van de PCL een verrassende uitkomst heeft voor de school. In een dergelijk geval zullen ook de ouders daardoor kunnen worden overrompeld. Van de school mag dan de tact worden verwacht de ouders ruimte tot bezinning te geven over het uitgebrachte advies en op hen geen druk uit te oefenen op dat moment met het advies in te stemmen.

Een breed opgezette PCL is niet alleen een adviserende instantie, maar ook een instantie die toelaatbaarheidsbeschikkingen afgeeft. Aanvraag voor de afgifte van een toelaatbaarheidsbeschikking wordt gedaan door de ouders van de leerling. Wanneer een eenduidige en kenbare vraag over de mogelijkheid tot toelating tot speciaal basisonderwijs van de zijde van de ouders van de leerling ontbreekt, zal de PCL, wanneer zij toch in het uit te brengen advies een uitspraak wenst te doen over een geschikte vorm van speciaal onderwijs, zich rekenschap dienen te geven van haar eigen positie. Indien een advies, materieel gezien, door de keuze van de PCL een beschikkend karakter krijgt, zal dit een andere optie voor de ouders, bijvoor-

beeld verandering van school voor hun kind, nagenoeg blokkeren, terwijl op dat moment een duidelijke aanvraag van de ouders niet ten grondslag ligt aan een dergelijke materiële beschikking.

- 00.114 verplichting informeren ouders over rapport voor PCL
- 01.049 PCL dient over alle relevante informatie te beschikken
- 00.128 ouders niet onder druk zetten
- 00.073 vermenging twee rollen PCL vermijden

Ouders informeren over testen van hun kind

Het is van belang ouders op de hoogte te stellen van de uitkomsten van testen ten aanzien van de capaciteiten of het gedrag van hun kind. Dergelijke testen kunnen niet plaatsvinden dan na toestemming van de ouders.

Indien een externe instantie wordt ingeschakeld, dient de school zeker te stellen dat ook dan de ouders op de hoogte raken van de uitkomsten.

- 99.051 ouders niet geïnformeerd over testbevindingen

Duidelijkheid vereist over bevorderingsprocedure en -criteria

Het is van belang de rapportage over de vorderingen van leerlingen in een zodanige vorm te gieten dat daaruit zowel de score, afgezet naar de objectieve eindoelen, als de waardering van de leerling naar diens vermogen zijn af te leiden. Als de school uit pedagogische overwegingen kiest voor het opstellen van 'geflatterde' schoolrapporten, moet voor de ouders wel kristalhelder zijn dat die keuze gemaakt is en moet hen daarnaast informatie verstrekt worden over de werkelijke vorderingen van hun kind.

Het is onjuist indien een school een cesuurbepaling hanteert voor de bevordering naar een hoger niveau bij heterogene klassen of een specifieke wijze van becijfering in een mavo-havo-brugklas, die niet aan de leerlingen en

hun ouders is duidelijk gemaakt en waardoor zij aan de toegekende cijfers een verkeerde waarde zullen hechten. Het is ook onjuist indien een school de weging van hoe een leerling zich op school gedraagt, nogmaals terug laat komen in de toekenning van de cijfers voor gemaakt werk. Daardoor worden iemands capaciteiten niet meer los gewaardeerd van zijn getoonde gedrag. Dit laat onverlet dat de school, wanneer een leerling op zichzelf een becijfering heeft die voldoende is maar hij wel in de bespreekzone voor bevordering zit, op basis van gedrag van deze leerling kan besluiten om hem niet te bevorderen.

98.007 ouders informeren over geflatteerde rapportcijfers

99.041 onvolledig schetsen bevorderingsprocedure

99.051 tweemaal wegen gedragsproblemen

Ook bij slecht nieuws geen onduidelijkheid laten bestaan

Wanneer een school voor ouders slecht nieuws heeft, is het overbrengen van de boodschap niet gemakkelijk. Bij het stopzetten van de extra begeleiding aan een leerling omdat deze begeleiding niet meer zinvol wordt bevonden, zal dit dan ook heel duidelijk met de ouders moeten worden kortgesloten, zodat de ouders aan het stopzetten niet de verkeerde conclusie verbinden. Bovendien zullen de ouders de vrijheid moeten krijgen - indien zij het met die beslissing niet eens zijn - andere keuzes te maken.

In de loop van een procedure kunnen er zich belangrijke wijzigingen voordoen. Zo kan tijdens de verwijzingsprocedure voor het speciaal basisonderwijs aan de PCL informatie zijn gegeven, waarvan de ouders door de kopie van het onderwijskundig rapport op de hoogte zijn. Wanneer de wijziging in de omstandigheden meebrengt dat deze aan de PCL gegeven informatie moet worden herzien, zal de school - ook als dit niet positief zal zijn voor de verwijzingsprocedure - de ouders daarvan op de hoogte moeten stellen en moeten aangeven dat zij de PCL aanvullend nadere informatie zal geven.

Bovendien zal, als een ouder de situatie van zijn kind niet in een reëel perspectief kan zien en de ernst van de problemen onderschat, van de school een des te grotere zorgvuldigheid worden gevergd in de communicatie met deze ouder over de door de school gegeven begeleiding en de door de school noodzakelijk geachte verwijzing naar het speciaal basisonderwijs.

99.043 zorgvuldige communicatie over handelingsplan vereist

00.072/101 procedure voor invullen onderwijskundig rapport zorgvuldig nakomen

00.128 zware verantwoordelijkheid school bij onderschatten van problemen door ouders

Ingrijpende sancties tegen leerlingen baseren op een goed opgebouwd dossier en altijd melden aan hun ouders

Een ingrijpende maatregel als het ontzeggen van de toegang tot alle lessen kan een school niet zonder gedegen onderzoek opleggen. Hiertoe rekent de Commissie in

ieder geval ook gesprekken met de direct betrokkenen. Daarbij moet openheid van zaken worden gegeven, waarbij voor het belang van de leerling om naar school te gaan en onderwijs te volgen voldoende aandacht bestaat, alsmede voor het belang van diens ouders.

Ook indien een leerling bij bepaalde lessen de toegang wordt ontzegd, dient de school de ouders over deze maatregel zonder meer schriftelijk te informeren en de redenen op te geven voor deze maatregel. Uit het leerlingendossier moet dit te op te maken zijn. Daarin zal eveneens, wanneer dit de reden voor de schorsing is, moeten zijn vastgelegd op welke momenten een leerling geoorloofd of ongeoorloofd afwezig is geweest.

De school dient een besluit tot schorsing duidelijk te onderscheiden van een besluit tot verwijdering, zodat niet de situatie kan optreden dat een leerling zonder vervangende werkzaamheden thuisblijft omdat hij en zijn ouders aannemen dat hij reeds definitief verwijderd is. De school dient de ouders ervan in kennis te stellen dat artikel 27 Wet op het voortgezet onderwijs bepaalt dat definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling niet plaatsvindt dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten.

00.038 toegang tot de lessen pas ontzeggen na gedegen onderzoek

99.051 schriftelijk meedelen

01.061 leerlingendossier moet aanloop naar verwijdering inzichtelijk maken

01.061 status van besluiten tot schorsing en verwijdering duidelijk maken

Verwijderings- en schorsingsprocedure volgens wettelijke voorschriften laten verlopen en niet doorkruisen met eigen acties

Een verwijderingsprocedure behoort aan de wettelijke vereisten te voldoen. Daarin is het horen van de ouders voordat het bevoegd gezag een beslissing neemt, van belang. Eveneens zal de beroepsmogelijkheid moeten worden vermeld. Het is onjuist het zoeken naar een andere school reeds in gang te zetten op een moment dat er nog sprake is van een voornemen tot verwijdering en daarover nog geen beslissing is genomen.

Alleen indien er overeenstemming met de ouders bestaat dat gekozen wordt voor een creatieve oplossing, is het mogelijk i.p.v. voor een schorsingsbesluit, te kiezen voor een 'time-out' van enige dagen. Hiervan moet dan wel duidelijk zijn hoe lang die duurt. In de andere gevallen dient de ouders schriftelijk te worden verteld dat zij tegen een schorsingsbesluit bezwaar en beroep kunnen aantekenen.

Ook bij een creatieve oplossing dienen de bepalingen van de Leerplichtwet te worden nagekomen.

00.056/058 niet nakomen wettelijke voorschriften verwijderingsbesluit

00.070 verhuld schorsingsbesluit

ONDERWIJS WAAR LEERLINGEN MET EEN VEILIG GEVOEL NAAR TOEGAAN

Kinderen en jong-volwassenen ontleen aan een heleboel zaken die zich op een school voordoen een gevoel van veiligheid en het gevoel dat zij zich in een vertrouwde omgeving bevinden. Hieronder kunnen heel verschillende dingen vallen: de vriendelijkheid van het (ondersteunend) personeel, de belangstelling voor de persoonlijke omstandigheden van de leerling, het gevrijwaard blijven van pesterijen door medescholieren, maar ook de inrichting van het schoolgebouw, het aanbod van buitenschoolse activiteiten, de controle op drugsgebruik en het toezicht bij gymnastiek.

Een heel belangrijke factor voor het zich veilig voelen van leerlingen vormen vanzelfsprekend de onderwijsgevende en onderwijsondersteunende man of vrouw met wie zij in diverse schoolsituaties te maken krijgen en van wie zij in veel opzichten ook afhankelijk zijn. De bejegening die een leerling van die zijde ervaart kleurt voor een belangrijk deel het gevoel van veiligheid en dus de mogelijkheid tot goed functioneren van die leerling. Opnieuw zijn er tal van situaties denkbaar waardoor de volwassene in het bieden van de vereiste veiligheid tekortschiet of daaraan afbreuk doet. Eén van deze situaties vormt het niet respecteren van de lichamelijke integriteit van de leerling. Overschrijden van de voor leerlingen in dit verband veilige grens kan uitmonden in gedrag dat breeduit wordt samengevat onder de noemer 'seksuele intimidatie'.

Ook de Klachtencommissie heeft geconstateerd dat het onderwijs helaas niet altijd de in dit opzicht vereiste en eigenlijk vanzelfsprekend te achten veiligheid biedt en zij heeft zich de afgelopen jaren gesteld gezien voor een aantal klachten over seksuele intimidatie.

Van de klachten waarbij - bekeken naar de inhoud van de klacht - seksuele intimidatie aan de orde was, werd het merendeel ingediend door ouders van leerlingen. Acht maal zijn leerlingen uit het voortgezet onderwijs zelf als klaagster opgetreden. In één geval diende het bevoegd gezag met medeweten van de betrokken leerlinge en haar ouders een klacht in tegen een docent. In vijf zaken dienden personeelsleden tegen een ander personeelslid een klacht in, drie daarvan waren gericht tegen eenzelfde persoon.

De gebeurtenissen die tot de indiening van een klacht hebben geleid zijn vaak gebeurtenissen waarover verschillende lezingen bestaan en waarvoor lang niet altijd harde bewijzen te vinden zijn. In die gevallen volstaat de Commissie met zich uit te laten over de aannemelijkheid van de gedraging. Hierbij hanteert de Commissie als uitgangspunt dat de klacht gebaseerd moet zijn op eigen waarneming. Alleen voor ouders ligt dat anders: de Commissie aanvaardt dat zij waarnemingen van hun eigen kind ten grondslag leggen aan de klacht.

De Commissie heeft bij de beoordeling van de aanneme-

lijkheid zo mogelijk gebruik gemaakt van getuigenverklaringen of schriftelijke stukken indien verweerder de klacht betwistte. In een paar gevallen heeft de Commissie gebruik kunnen maken van afschriften van processen-verbaal van verhoor door de politie. Dit gebeurde in alle gevallen met instemming van de betrokken ouders of van verweerder en met toestemming van de behandelend officier van justitie.

In 19 gevallen heeft de klachtbehandeling geresulteerd in de conclusie dat de geuite klacht ongegrond was, maar in 28 gevallen oordeelde de Commissie de klacht geheel of gedeeltelijk gegrond.

Uit al deze situaties valt lering te trekken en dat is dan ook de reden waarom de Commissie in dit verslag aandacht besteedt aan de door haar op dit terrein uitgebrachte adviezen. Ook bij een ongegrondverklaring kan het raadzaam zijn nog eens met de betrokken docent in een functioneringsgesprek zijn toonzetting te bespreken. In de groepering van suggesties ter voorkoming en verbetering gaat hieronder apart aandacht uit naar de eerste reactie van verantwoordelijken zodra zij van mogelijk seksueel intimideren kennis nemen, alsmede naar de mogelijkheden tot disciplinair optreden enerzijds en rehabilitatie anderzijds.

Rol schoolleiding na eerste aanwijzing mogelijke seksuele intimidatie

Het optreden van de directie nadat zij kennisneemt van mogelijk seksueel intimiderend gedrag op haar school, kent zowel een formele, op wetgeving gebaseerde kant als een informele, wenselijk geachte kant.

De formele kant schrijft voor dat het bevoegd gezag contact opneemt met de vertrouwensinspecteur van de onderwijsinspectie om van deze advies te krijgen hoe verder te handelen. Daartoe dient het bevoegd gezag over het vermoeden van seksuele intimidatie op de hoogte te zijn gebracht door de directie. De directeur die dat heeft nagelaten, maar wel klagers reeds adviseert aangifte te doen bij de politie, ziet het formele vereiste over het hoofd. Over de mogelijkheid ook op een meer informele manier te reageren heeft de LKC meermalen advies uitgebracht. Zij achtte het in veel situaties wenselijk en getuigen van fatsoen indien bij eerste melding ook op het directieniveau zoveel mogelijk wordt getracht het principe van hoor en wederhoor toe te passen. Uiteraard dient ook dan telkens te worden afgewogen of het de andere partij (vaak een leerling) niet nog meer schaadt indien het horen in elkaars aanwezigheid plaatsvindt.

De Commissie acht het een vereiste van zorgvuldigheid en billijkheid dat degene over wie wordt geklaagd de gelegenheid krijgt een reactie te geven en daarvoor dient hij/zij van de inhoud van de klacht en zo mogelijk van de persoon van de klager op de hoogte te worden gesteld. Met dit laatste dient door de schoolleiding niet langer

gewacht te worden dan strikt noodzakelijk is. De wens eventuele nieuwe bewijzen te vergaren door verweerder nog niet te informeren over een klacht, mag nooit gesteld worden boven het belang van de veiligheid van de leerlingen.

99.075 inschakelen vertrouwensinspecteur

99.031 en 00.100 escalatie door afzijdig houden en afwachten door directie

00.113 taak schoolleiding aangeklaagde z.s.m. te informeren

Belang van een externe vertrouwenspersoon en duidelijkheid procedure

Het is van belang voor elke school een externe vertrouwenspersoon aan te wijzen. Bij het achterwege laten daarvan ontbreekt al bij voorbaat de mogelijkheid dat een onafhankelijke persoon een inschatting maakt van de noodzaak een klacht door te geleiden naar de klachtencommissie of van de mogelijkheid eerst door gesprekken met en tussen partijen een interne oplossing te bereiken. Zowel de directie als de interne vertrouwenspersoon zijn hiertoe niet onafhankelijk genoeg.

De gewenste procedure voor het indienen van een klacht, dan wel het uiten van een vermoeden van seksuele intimidatie, dient helder en duidelijk beschreven te worden, zodat iedereen weet waar hij terecht kan, wat van hem verwacht wordt en waar de eigen rol eindigt en die van een andere functionaris begint. Een en ander kan beschreven worden in uitgewerkte protocollen die aan elk met een in dit verband relevante taak belaste persoon bekend zijn. Voor de informatie aan ouders en leerlingen is de schoolgids het meest aangewezen document.

01.021 ontbreken vertrouwenspersoon leidt tot escalatie

01.002 interne vertrouwenspersoon niet in staat tot aanspreken collega

00.100 en 01.021 belang van duidelijke protocollen en vastlegging in schoolgids

Dossieropbouw en -kennis

Het is zaak dat al hetgeen over een klacht naar voren komt, door degenen die kennis nemen van de klacht schriftelijk wordt vastgelegd. Dit strekt zich ook uit tot een beschrijving van gesprekken die eventueel tussen directie en een personeelslid, cq tussen directie en ouders of leerling hebben plaatsgevonden. Hetzelfde geldt voor de interne vertrouwenspersoon en anderen die mogelijk van de klacht op de hoogte zijn gebracht.

Het is van groot belang dat alle leden van de schoolleiding op de hoogte zijn van wat terzake in de personeelsdossiers van de aan hun school verbonden werknemers is vastgelegd.

00.113 schriftelijke verslaglegging noodzakelijk

01.028 noodzaak dat alle directieleden over zelfde kennis van zaken beschikken

Indien nodig werk maken van volledige rehabilitatie

Als de schoolleiding kennis draagt van een vermoeden van seksuele intimidatie, maar hierover geen formele klacht wordt ingediend, dient zij ervoor zorg te dragen dat over de juistheid ervan duidelijkheid ontstaat en zonodig dient zij maatregelen te treffen. Het in het ongewisse laten kan ertoe leiden dat het gerucht een eigen leven gaat leiden en de reactie van leerlingen op de betrokken docent in negatieve zin beïnvloedt. Waar daarvoor de grond ontbreekt, zal onnodige schade ontstaan voor leerling en docent.

Door het in een bepaald geval van de kant van de directie onnodig laten escaleren van een nog onrijp vermoeden van seksuele intimidatie in het doen van aangifte bij de politie, moest na de ongegrondverklaring door de Klachtencommissie de betrokken leerkracht worden gerehabiliteerd. Het bevoegd gezag diende tevens de kosten van verweerster voor juridisch advies te dragen, de directeur op haar verantwoordelijkheden in deze aan te spreken en terugkeer van de leerkracht mogelijk te maken.

Indien de directie ervoor heeft gekozen alle ouders van een betreffende groep te informeren over ingediende klachten, is de noodzaak des te groter zorg te dragen voor een goede rehabilitatie van de betrokken groepsleerkracht zodra alle klachten tegen hem ongegrond zijn verklaard. Als is komen vast te staan dat de indiening van de klachten grotendeels heeft berust op bewuste onwaarheden van de kant van klagster, rust op het bevoegd gezag de taak de betrokken docent op de eigen school, maar zo nodig ook in het gehele plaatselijke onderwijsveld te rehabiliteren.

01.026 korte metten maken met geruchten

99.075 extra verantwoordelijkheid voor rehabilitatie door gemaakte fouten directie

00.100 herstel goede naam vereist door brede bekendmaking klachtindiening

01.015 en 01.026 rehabilitatie na onwaarheden

Vereisten aan de kant van klagers

Bij het indienen van een klacht over vermeende seksuele intimidatie moeten klagers zich er rekenschap van geven dat wat in het algemeen geldt ten aanzien van de onderbouwing van een klacht, bij een dergelijke beschuldiging nog sterker geldt, namelijk dat die gestoeld moet zijn op feiten of eigen waarneming (of van het eigen kind).

Ouders die zich beklagen over gedrag dat ten opzichte van hun kind zou hebben plaatsgehad, verkeren wat dat betreft in een lastige positie, omdat zij er in de regel niet bij waren. Dit ontslaat hen niet van de plicht tegenover de Commissie de gewraakte gedragingen zoveel mogelijk te concretiseren en bij hun kind na te gaan wanneer wat onder welke omstandigheden is gebeurd.

Bovendien kunnen klagers gebruik maken van ondersteunende getuigenverklaringen en het overleggen van het afschrift van het proces-verbaal van aangifte indien daarvan sprake is geweest. Bij het uitblijven daarvan of het wegblijven van de zitting, zodat klagers geen nadere toelichting kunnen geven, zal de Commissie indien verweerder de beschuldigingen betwist de klacht vrij snel ongegrond verklaren.

00.113 noodzaak aantijgingen van seksuele intimidatie te concretiseren

01.055 achterhouden ondersteunend materiaal

Bevoegdheid LKC ten aanzien van de privésfeer

Indien de Commissie een klacht ontvangt over een gedraging die heeft plaatsgehad in de privé-omgeving, dient zij zich uit te spreken of zij zich al dan niet bevoegd acht hiervan kennis te nemen. Voor de Commissie is van belang dat de in de klacht aan de orde gestelde gedraging moet terug te voeren zijn op de arbeidsrelatie die de onderwijsgevende op de desbetreffende school als werknemer heeft.

Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de docent vanuit een vertrouwensrelatie als voormalig mentor tot het betreffende gezin is toegelaten. Ook wanneer een docent in het te maken schoolwerk aanleiding ziet om een leerling privé te ontmoeten, is daarvan sprake. Het feit dat de docent gedurende jaren bekend was met het gezin, doet hieraan niet af.

99.063 overschrijden grens vertrouwenspositie door intiem contact met zusjes

01.019 seksuele intimidatie in huis bevriende docent

Preventief beleid door het stellen van richtlijnen ten aanzien van contacten buiten school

Zeker ten aanzien van medewerkers die aan de school een vertrouwenspositie bekleden dient het bevoegd gezag richtlijnen te stellen voor de mate waarin zij vanuit die functie contacten met leerlingen aangaan, zowel in directe zin als buiten de school in de thuisfeer. Te allen tijde dient voor de leerling en diens ouders de functionele vertrouwensrelatie voorop te staan en het vertrouwen dat zij in de betrokken schoolfunctionaris stellen niet

beschaamd te worden. Afspraken met betrekking tot het afleggen van huisbezoeken, alsmede tot het buiten school ontmoeten van elkaar behoren van de te stellen richtlijnen deel uit te maken.

99.063 overschrijden grens vertrouwenspositie door intiem contact met zusjes

01.019 seksuele intimidatie in huis bevriende docent

Preventief beleid door het bewaken van de collegiale omgang

In een schoolklimaat waarbij gezamenlijke sociale activiteiten van collega's weinig structuur hebben en weinig binding hebben met het samen als collega's werken op school en er dus sprake is van een losse setting waarin uit zichzelf weinig grenzen naar voren komen, is het van groot belang dat ieder zijn te respecteren grenzen duidelijk en ondubbelzinnig aangeeft. Anders kunnen er snel misverstanden ontstaan over de wijze waarop men met elkaar omgaat en over wat gewenst en ongewenst contact is. Daarmee is het werkklimaat niet gediend en wordt een averechts effect bereikt van wat met de collegiale activiteiten beoogd werd.

01.021 te losse sfeer bij nevenactiviteiten veroorzaakt misverstanden tussen collega's

Preventief beleid door het vaststellen van de omgangsvormen bij gymnastiek

Het is van belang in de vaksectie gymnastiek aandacht te besteden hoe te handelen in de lessen, met name met betrekking tot functioneel fysieke aanrakingen, zulks ten einde te voorkomen dat dergelijke aanrakingen onbedoeld als seksueel getint kunnen worden ervaren.

01.025/016 geen sprake van seksuele intimidatie bij fysiek ingrijpen door gymnastiekdocent

Preventief beleid bij het geven van seksuele voorlichting

Bij het bespreken van een onderwerp als seksualiteit, indien dat in de klas ter sprake komt of bij het geven van seksuele voorlichting, is het van belang dat de leerkracht

onderscheid blijft maken tussen ervaringen die hij als volwassene zelf heeft gehad of kent en de seksuele belevingswereld van kinderen c.q. jong-volwassenen.

Allereerst zullen beide belevingswerelden waarschijnlijk sterk verschillen, maar verder leidt het putten uit eigen ervaringen dan wel het naar voren brengen van de eigen normen en waarden op dit vlak al snel tot een mate van intimiteit die leerlingen niet van een docent wensen. Ook bij het maken van grapjes over seksualiteit dient een docent voorzichtigheid te betrachten dat daaruit niet verkeerde bedoelingen begrepen kunnen worden, zeker wanneer deze grapjes zich richten op één leerling in het bijzonder. In zijn algemeenheid geldt dat het isoleren van één leerling in een situatie die bij de overige leerlingen op de lachspieren werkt, misplaatst is, hoe weerbaar de leerling ook kan zijn.

Zeker bij het bespreken van een onderwerp als seksualiteit is het van belang als onderwijsgevende de grens te blijven stellen aan wat leerlingen naar voren willen brengen c.q. besproken willen hebben en aan datgene wat hij/zij zelf in reactie op het gezegde/gevraagde naar voren brengt. Door geen grenzen te stellen aan voorbeelden die niet thuis horen in de onderwijspraktijk, kan de onderwijsgevende bijdragen aan een verkeerde, wellicht schadelijke beeldvorming over seksualiteit, juist in een periode dat kinderen hun seksuele identiteit beginnen te ontwikkelen.

Bij de vormgeving van seksuele voorlichting op school kan gebruik gemaakt worden van de kennis die aanwezig is bij het Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ) te Woerden.

99.012; 99.031; 00.113 seksualiteitsbeleving van kinderen niet vereenzelvigen met eigen belevingswereld

00.113 oppassen met grapjes over seksualiteit

01.030 grenzen stellen aan het bespreken van voorbeelden van seksuele praktijken

Preventief beleid bij het houden van werkweken/schoolkampen

Het organiseren van werkweken en schoolkampen vereist een gedegen voorbereiding, ook op het gebied van het bewaken van de grenzen van de lichamelijke integriteit van leerlingen. Het bij wijze van ordemaatregel op de kamer van één begeleider te slapen leggen van een leerling is naar de huidige maatschappelijke inzichten niet verstandig. Bij het beleid rondom schoolkampen moet op dergelijke beslissingen worden geanticipeerd.

99.076/094/095/096-00.005 aantijgingen van seksuele intimidatie niet aannemelijk te maken ondanks duidelijke sporen van traumatische ervaring

Waken voor grensoverschrijding

Het bewaken van grenzen is makkelijker gezegd dan gedaan. Wat de één als veilige grens ervaart, zal voor de ander al veel te ver gaan en omgekeerd. Een algemene norm is niet goed aan te geven en dat heeft de Klachtencommissie in haar oordelen ook steeds erkend en afgewogen. Juist waar sprake is van grensgevallen bepalen de specifieke omstandigheden nog meer dan anders of het oordeel over een ingediende klacht 'gegrond' of 'ongeground' zal luiden.

De inschatting of in een groep een juist en voldoende veilig klimaat bestaat om het onderwerp seksualiteit te bespreken dan wel grapjes daarover te maken, hangt mede af van of de leerlingen de onderwijsgevende al langer kennen of dat hij/zij voor hen een betrekkelijke nieuwkomer is. Het is risicovol om na acht of negen weken zich al grapjes van deze aard te veroorloven, zeker in een groep waar de sfeer weliswaar verbetering behoeft, maar dergelijke grapjes door de onbekendheid met de docent net zo goed verkeerd begrepen kunnen worden.

Bij het geven van lesaanwijzingen kan een docent door een leerling nabij te komen of aan te raken onbedoeld een gevoel van onveiligheid creëren. Van de onderwijsgevende wordt verwacht dat hij zich hiervan rekenschap geeft en bij signalen die hier op duiden bereid is zijn wijze van lesgeven aan te passen.

Van elke onderwijsgevende wordt in ieder geval de juiste oplettendheid vereist waar het gaat om opmerkingen van de kant van de docent over het uiterlijk van de leerling of lichte aanrakingen van de kant van de docent, zodat het hem/haar niet ontgaat wanneer een leerling dergelijke opmerkingen en aanrakingen onprettig vindt.

Ook kan een docent nooit rechtvaardiging zoeken voor het zelf kussen van een leerling in het feit dat die leerling hem/haar een keer gekust zou hebben of zou hebben willen kussen.

00.013 seksueel getinte grapjes vereisen goede bekendheid met de groep leerlingen

00.029/030 gebrek aan inzicht in eigen gedrag van te nabij komen leerlingen

99.013 bij juiste oplettendheid zou niet zijn ontgaan dat leerlinge opmerkingen onprettig vond

99.017 te grote vanzelfsprekendheid dat terugkussen gepermitteerd was

Beleid formuleren bij het voorkomen van seksuele intimidatie

Een school die bovenstaande adviezen (reeds) in de praktijk brengt, kan niettemin geconfronteerd worden met gedragingen van medewerkers of van leerlingen die de grenzen van de lichamelijke integriteit van leerlingen of personeelsleden overschrijden. Een schoolklimaat waarin het onderwerp niet taboe is of ontkend wordt, maar op een serieuze manier besproken wordt, vergroot de kans dat men door de sociale controle die daarvan het resultaat zal zijn, mensen behoedt voor misstappen. De in eerdere verslagen en ook dit (hoofdstuk 3) jaarverslag weergegeven gevallen van (ernstige) seksuele intimidatie lenen zich bijvoorbeeld voor bespreking.

Misschien dat in een school waar het onderwerp geregeld in bespreking komt, de docent die met een 14-jarig meisje een relatie aanging, eerder was gewaarschuwd om de grenzen te bewaken. Wellicht was de verhouding tussen beiden dan niet uitgelopen op het meermalen hebben van gemeenschap.

Misschien ook had de docent, die worstelde met zijn eigen seksuele verlangens en depressieve gevoelens, een andere uitweg gevonden dan het verstopen van een onbetamelijke brief in de proefwerkopgave van een leerlinge.

En misschien had de docent de nadrukkelijke bezwaren van de ouders van de nog niet meerderjarige leerlinge met wie hij een vergaande relatie onderhield, niet in de wind geslagen.

01.110 misbruik vertrouwen door gemeenschap met jonge leerling

98.008 toespelen brief met seksuele inhoud

99.055 omgang met leerlinge die zou duiden op verhouding

CONCLUSIE

Uit de door de LKC behandelde klachten blijkt dat in veel conflicten een verstoorde communicatie en fouten op dat terrein een rol spelen. Hoewel de adviezen die de Commissie naar aanleiding daarvan heeft uitgebracht vaak zeer elementaire communicatierichtlijnen betreffen, blijkt uit deze zaken dat die richtlijnen in de praktijk geregeld niet worden nageleefd. Het onbeantwoord blijven van correspondentie van ouders, het zonder mededeling aan de ouders een afspraak met hen niet nakomen, het uitsluiten van een leerling van de lessen terwijl de ouders daarvan geen weet hebben: het zijn helaas zaken die nog blijken voor te komen in het onderwijs.

De Commissie meent dat adviezen en richtlijnen die uit deze klachtbehandeling voortkwamen ook voor anderen bruikbaar kunnen zijn en hoopt dat ze, waar daar aanleiding voor zou mogen zijn, inspireren tot verbetering van het communicatiebeleid op de school. Wellicht dat zich dan de komende jaren een daling in het aantal klachten over falende communicatie zal voordoen en meer ouders tevreden zullen zijn over de school waaraan zij de zorg voor hun kind toevertrouwen.

Een aantal van de adviezen met betrekking tot het voorkomen van seksuele intimidatie ziet op goede dossiervorming, het aanstellen van vertrouwenspersonen en een goed rehabilitatiebeleid als de klacht ongegrond blijkt. Deze adviezen liggen in het verlengde van de eerdere paragraaf over communicatie van de kant van de school en zijn relatief gemakkelijk op te volgen.

Moeilijker om in de praktijk te brengen zijn de adviezen die raken aan de persoonlijke integriteit van de medewerkers. Gaat het aan om iemand tijdens een functioneringsgesprek te bevragen naar zijn omgang met leerlingen, naar de grapjes die hij/zij zich in een klassensituatie veroorlooft en of de betrokkene tijdens de gymles een leerling niet te lang bij de dijbenen vasthoudt? Binnen een collegiale samenwerkingsrelatie kan men er voor terugschrikken dit te doen. Toch tonen de gegronde verklaarde klachten, waarop bovenbeschreven adviezen gestoeld zijn, aan dat dit wel noodzakelijk is. Naarmate het onderwerp van het bewaken van grenzen steeds meer een vast onderwerp van gesprek is, zal de gesprekspartner een vraag daarnaar ook steeds minder als aanval op zijn eer en goede naam ervaren. De leidinggevende kan duidelijk maken dat het bespreken van seksueel intimiderend gedrag onderdeel vormt van het veiligheidsbeleid en dat docenten die daarover openlijk meedenken juist bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs aan hun school.

Daarnaast acht de Commissie het wenselijk dat binnen de school, in de geledingen die zich daarvoor lenen, het voorkomen van en het omgaan met seksuele intimidatie geregeld onderwerp van gesprek vormt. Het onderling overleg over waar bijvoorbeeld de grenzen liggen, wat nog wel en wat niet meer 'kan', welke signalen leerlingen afgeven en hoe deze te interpreteren is van even groot belang als het terugkerend vakoverleg tussen onderwijsgeevenden in de onderbouw van een basisschool of in de sectie wiskunde van een school voor voortgezet onderwijs.

Organisatie en werkwijze van de LKC

INLEIDING

In de vorige jaarverslagen heeft de Commissie reeds uitgebreid uiteengezet op welke wijze zij haar werkzaamheden heeft ingericht en georganiseerd. In 2001 is daaraan een verdere ontwikkeling gegeven. Daarvoor is de Commissie een aantal keren voltallig bijeen geweest. Deze bijeenkomsten hebben als kenmerk dat de Commissie het algemene beleid op grote lijnen evalueert en eventueel nader bijstelt. In het verslagjaar is de Commissie bovendien gekomen tot een structuur waarbij verschillende werkgroepen de beleidsmatige en organisatorische zaken inhoudelijk voorbereiden. Dit ontlast de reguliere vergaderingen.

Niet alleen door reguliere vergaderingen te houden maar ook door een cursus bevragingstechnieken te volgen en een studiedag bij te wonen is verder inhoud gegeven aan de verdieping van de werkzaamheden van de Commissie. De studiedag was dit jaar vooral gericht op het traject van Weer Samen Naar School.

Dit hoofdstuk zal verslag doen van de belangrijkste punten die in de reguliere vergaderingen van de Commissie aan de orde zijn geweest. Daarnaast komen ook de ontwikkeling van de werklust van de Commissie en de afstemming van de capaciteit van het secretariaat hierop aan bod.

In het verslagjaar heeft de Commissie bovendien te maken gehad met een door een klager aangespannen civiele procedure. Ook hiervan treft u verslag aan.

DE VERSNELDE BEHANDELING

Naar aanleiding van een aantal eerdere ervaringen, heeft de Commissie zich in de eerste maanden van het verslagjaar gebogen over de mogelijkheid tot invoering van het onder bepaalde omstandigheden versneld behandelen van klachten om langs die weg te bewerkstelligen dat de behandeling van een klacht nog betekenis kan hebben. Met name bij klachten over bevordering van leerlingen is dit van belang. In haar vergadering van 13 maart 2001 heeft de Commissie de wijziging van het reglement op dit

punt aanvaard. Vanaf 1 mei 2001 is het mogelijk een klacht op verzoek, maar ook wanneer de Voorzitter van de LKC dit gezien de aard van de klacht aangewezen acht, versneld te behandelen.

Bij het versneld behandelen van een klacht vindt de zitting op een termijn van twee tot vier weken plaats. Verweerder kan voor die tijd nog wel schriftelijk verweer indienen. Direct na afloop van de zitting kan de Commissie mondeling uitspraak doen; het schriftelijk advies zal zij binnen twee weken na de zitting uitbrengen.

In het verslagjaar is in tien gevallen besloten om de klacht versneld te behandelen. In één geval is deze versnelde behandeling later in de procedure omgezet in een schriftelijke behandeling. Het merendeel van de klachten die versneld zijn behandeld, had betrekking op het bevorderen van leerlingen dan wel op het beoordelen van gemaakt werk in het kader van het afnemen van het eindexamen. Bij dit soort klachten volstaat de Commissie met een marginale toetsing of de bevordering dan wel de beoordeling van het werk in redelijkheid tot stand is gekomen en daarbij de gestelde voorschriften in acht zijn genomen.

De versneld afgehandelde klachten zijn - op een enkele uitzondering na - binnen de gegeven termijnen afgedaan. Tevens heeft de Commissie bevestigd gezien dat de versnelde behandeling voorziet in een behoefte.

DE VERHOUDING VAN DE KLACHTBEHANDELING MET ANDERE VOORZIENINGEN ALS BEZWAAR- EN BEROEPS- PROCEDURES

In het derde lid van de artikelen 14 van de Wet op het primair onderwijs en 24b van de Wet op het voortgezet onderwijs is bepaald dat de klachtenregeling niet strekt ter vervanging van een andere voorziening die op grond van een wettelijke regeling, niet zijnde een klachtenregeling, aan klager openstaat of heeft opengestaan. In het verslagjaar is de Commissie tot de slotsom gekomen dat de uitleg van deze bepaling met zich meebrengt

dat wanneer een klager in zijn klacht zich richt op de inhoud van een genomen besluit, waartegen hij op grond van de Algemene wet bestuursrecht een bezwaar- of een beroepschrift kan of kon indienen, zij de klacht niet in behandeling kan nemen.

Dit laat de mogelijkheid onverlet dat wanneer klager zijn klacht niet richt op de inhoud van het genomen besluit, maar op daaromheen spelende gedragingen binnen de wijze van besluitvorming, de Commissie deze klacht wel in behandeling kan nemen, ook al is er op het moment dat de klacht wordt ingediend sprake van een reeds lopende bezwaar- of beroepsprocedure. Dit brengt dan met zich mee dat de Commissie zich niet op een of andere wijze zal uitspreken over de rechtmatigheid of de inhoud van de genomen beslissing. Dit is immers voorbehouden aan de bestuursrechter.

Deze lijn is vooral van belang voor klachten die betrekking hebben op beslissingen om leerlingen te schorsen of van school te verwijderen. Ook bij klachten, die door leerkrachten worden ingediend en die betrekking hebben op rechtspositionele aspecten binnen het openbaar onderwijs, is dit van belang.

KLACHTEN OVER HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK NIET TOEKENNEN VAN EEN SCHADEVERGOEDING

De Commissie heeft in 2001 één klacht behandeld, die betrekking had op het door het bevoegd gezag afwijzen van een schadevergoeding. Naar aanleiding van de behandeling van deze klacht heeft de Commissie zich opnieuw gebogen over de vraag of zij dergelijke klachten in behandeling moet nemen.

In Nederland staat het een ieder vrij om een vordering tot schadevergoeding te bestrijden en daarover een bindend oordeel te vragen aan de civiele rechter. Het is bij uitstek de taak van de civiele rechter om bindend uitspraak te doen in dit soort kwesties. Gelet hierop heeft de

Commissie besloten om klachten die tot inhoud hebben de (gedeeltelijke) afwijzing van een schadevergoeding aan de orde te stellen, niet meer in behandeling te nemen en hiervoor te verwijzen naar de civiele rechter.

Behalve het vergoeden van schade heeft een bevoegd gezag de mogelijkheid om uit coulance een tegemoetkoming in de kosten te verstrekken. Een dergelijke tegemoetkoming komt niet voort uit een wettelijke verplichting om deze te verstrekken, maar is erop gericht om alsnog te komen tot herstel van vertrouwen.

Bij het aan de hand van opkomende klachten uitbrengen van advies aan de bevoegde gezagsorganen zal de Commissie deze mogelijkheid in haar afwegingen blijven betrekken. Onder omstandigheden zal de Commissie in haar advies aan het bevoegd gezag opnemen een tegemoetkoming in de kosten te verstrekken. Het staat het bevoegd gezag op zijn beurt vrij hierover een eigen standpunt te bepalen.

DE EVALUATIE VAN DE KLACHTENREGELING

In 2001 is op verschillende momenten de werking van de klachtenregeling aan de orde gekomen en ook hoe de LKC daaraan invulling geeft. Onder meer heeft de secretaris op 19 september 2001 namens de LKC deelgenomen aan een expertmeeting, georganiseerd door het IVA, dat in het jaar daarvoor een onderzoek had uitgebracht over de werking van de klachtenregeling.

De LKC onderschrijft de conclusies van dit onderzoek, vanwege de beperkte opzet en uitwerking ervan, niet. De LKC heeft in nauwe samenspraak met de instandhouder VOS/ABB al aan het begin van het onderzoek op grond van methodologische bezwaren geen medewerking verleend aan het kwantitatieve gedeelte van het onderzoek. De praktijk van de klachtbehandeling in de jaren 1998 en 1999 door de LKC als grootste klachtencommissie is dan ook in het onderzoek niet beschreven. Het onderzoek is

onvoldoende representatief te achten om daar zonder meer algemeen geldende conclusies aan te verbinden voor alle klachtencommissies.

Zo wijst het onderzoek er onder meer op dat landelijke klachtencommissies te traag zijn en verbindt hier vervolgens de conclusie aan dat regionale of lokale commissies ten principale sneller zouden moeten werken.

Eveneens brengen de onderzoekers naar voren dat er een grote hoeveelheid van onbeduidende klachten is, zonder nader aan te geven op grond van welke criteria zij tot deze waardering komen. Daarbij wijst het onderzoek erop dat veel klachten die betrekking hebben op miscommunicatie al in eerste instantie op school hadden kunnen worden opgelost.

Dat moge zo zijn; het maakt deze klachten volgens onze Commissie niet minder ernstig en juist door een uitspraak van een klachtencommissie hierover te verkrijgen kan voor het gehele onderwijs duidelijk worden wat op dit punt te verbeteren valt. Voor de LKC is deze signaleringsfunctie van haar werkzaamheden van het grootste belang. Daarvoor dienen onder meer dit jaarverslag en de eigen website. Des te opmerkelijker is dan ook de conclusie in het onderzoek dat de klachtenregeling de klachtencommissies onvoldoende ertoe stimuleert om klachten een signalerings- en communicatiefunctie mee te geven. De LKC doet niet anders.

Een en ander betekent niet dat het onderzoek geen bruikbare handvatten biedt om de werking van de klachtenregeling en de werkzaamheden van de klachtencommissie verder te doordenken. Uiteraard zal dan in de eerste plaats de hand moeten worden gehouden aan de gestelde termijnen om klachten snel te behandelen. Het is voor het behandelen van klachten van groot belang dat zo snel mogelijk duidelijkheid komt over de inhoud en de gegrondheid van de klacht. Dit staat evenwel niet los van de in acht te nemen zorgvuldigheid om alle betrokkenen voldoende gelegenheid te bieden tot het verstrekken van informatie over de klacht.

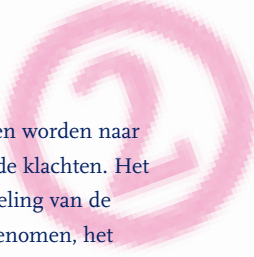
De LKC heeft daarom in de afgelopen jaren in overleg met de instandhouder een aantal maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat een spoedige behandeling van de klacht is gewaarborgd. Inmiddels heeft de LKC ook een versnelde procedure in haar reglement opgenomen, om klachten die daarvoor in aanmerking komen, binnen enkele weken te kunnen afhandelen.

Daarnaast wordt thans van verschillende kanten aangegeven dat de wettelijke bepalingen in die zin zouden moeten worden gewijzigd dat klagers in het vervolg verplicht worden hun klachten eerst te laten behandelen door het bevoegd gezag, voordat zij terecht kunnen bij de klachtencommissie. Dit is onder meer tijdens de al genoemde expertmeeting van 19 september 2001 aan de orde gekomen en ook tijdens het overleg dat de VOS/ABB als

instandhouder op 31 oktober 2001 met de Commissie heeft gevoerd. De LKC ziet geen voordeel in het verplichtende karakter van het eerst laten behandelen van klachten door het bevoegd gezag. Het valt te verwachten dat dit in een groot aantal klachten niet bewerkstelligt dat op een zo kort mogelijke termijn een duidelijke uitspraak komt over de inhoud en de gegrondheid van de klacht. Veel klagers zullen alsnog de klachtencommissie benaderen. Bovendien verschilt de situatie waarbinnen de LKC opereert van die bij de andere klachtencommissies. Voor het bevoegd gezag van het openbaar onderwijs is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) leidraad bij het handelen. Weliswaar heeft de wetgever het onderwijs niet onder de werking van hoofdstuk 9 van de Awb over het intern behandelen van klachten gebracht, maar de beginselen van een goede klachtbehandeling zijn daarmee nog niet buiten beeld. Voor het bevoegd gezag van het openbaar onderwijs zullen deze in hoofdstuk 9 Awb verwoorde beginselen voor interne klachtbehandeling dan ook van belang zijn.

De LKC opereert binnen de reikwijdte van het bevoegd gezag; zij brengt over de klacht advies uit aan het bevoegd gezag, dat op zijn beurt zelf aan de hand van het gegeven advies zijn standpunt over de klacht kan bepalen. Dit is een vorm van intern afhandelen van klachten.

Voorts kan niet onvermeld blijven dat de LKC door het inzicht dat zij op basis van de aan haar voorgelegde klachten heeft verworven, ook de andere scholen erop kan wijzen hoe zij de kwaliteit van hun organisatie en het door hen gegeven onderwijs verder kunnen verbeteren. Zoals al eerder is gezegd, is deze signaleringsfunctie van groot belang: Niet alleen van je eigen fouten kun je leren, maar van die van anderen net zo goed.

Het laat onverlet dat gezocht moet blijven worden naar een adequate aanpak van de verschillende klachten. Het is een misverstand dat zodra de behandeling van de klacht door de Commissie ter hand is genomen, het bevoegd gezag geen actie meer zou kunnen ondernemen om tot een oplossing van de klacht te komen. De LKC heeft al eerder erop gewezen dat hiervoor geen redenen zijn aan te wijzen. Ook wanneer de klacht al formeel bij de klachtencommissie voorligt, staat het iedereen binnen de school vrij om met de betrokkenen bij de klacht tot een gesprek te komen en te bekijken of de klacht alsnog kan worden opgelost. Daarvoor is geen wetwijziging nodig.

Wanneer het al dient te komen tot het in eerste instantie laten behandelen van klachten door het bevoegd gezag, zal dit overigens ook kunnen worden bereikt door in de klachtenregeling op te nemen dat naar het oordeel van de klachtencommissie de klacht kan worden terugverwezen naar het bevoegd gezag. Naar de zienswijze van de Commissie vormen de huidige wetbepalingen daarvoor geen beletsel, mist de klager maar de mogelijkheid blijft behouden om alsnog de klachtencommissie te benaderen.

Voordracht nieuwe commissieleden

Op 31 december 2001 is van tien commissieleden de zittingstermijn verstreken. Aan deze leden is verzocht om aan te geven of zij voor een nieuwe termijn beschikbaar wilden zijn. Twee leden hebben afgezien van een nieuwe zittingstermijn. Zij zijn dan ook met ingang van 1 januari 2002 geen lid meer van de LKC. Het betreft mevrouw mr. A. Legeland en mevrouw J. Winkels. De LKC heeft van hen afscheid genomen; zij hebben mede vorm gegeven aan hoe de Commissie vanaf het begin haar werkzaamheden heeft opgepakt. De Commissie dankt hen voor hun inzet hierbij.

Zodra er vacatures zijn in de Commissie, schrijft de daarvoor ingestelde procedure voor dat een voordrachtscommissie een voordracht opstelt. Op dezelfde voet als de

vroegere keren is deze voordrachtscommissie door de instandhouder samengesteld. Deze commissie heeft naast de leden die zich voor een tweede termijn beschikbaar stelden, drie andere personen op de voordracht geplaatst. Deze drie personen heeft de voordrachtscommissie geselecteerd uit de reflectanten die hadden gereageerd op een advertentie in de Volkskrant van 4 oktober 2001. De voordracht bestond derhalve uit 11 personen en bij het volgen van de voordracht door de schoolbesturen die hun scholen hebben aangesloten bij de LKC, zou de Commissie uit 17 leden gaan bestaan. Op 12 november 2001 is de voordracht aan de besturen ter kennis gebracht. Op de voordracht is geen reactie gekomen; daarmee is de voordracht overgenomen.

Met ingang van 1 januari 2002 is bovendien het Instellingsbesluit Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs gewijzigd ten aanzien van het beletsel dat personen die in een directe betrekking staan tot een van de schoolbesturen die hun scholen hebben aangesloten bij de LKC, niet konden toetreden als lid tot de Commissie. De instandhouder VOS/ABB is parallel aan de voordrachtsprocedure tot deze wijziging van het instellingsbesluit gekomen, omdat er geen redenen meer vielen aan te wijzen voor een dergelijk absoluut beletsel. Het zou bovendien ertoe leiden dat de Commissie geen toegang zou hebben tot de deskundigheid die in het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs zelf aanwezig is. Het spreekt voor zich dat leden van de LKC geen bemoeienis hebben met de behandeling van klachten waarbij zij op enigerlei wijze, direct of indirect, betrokken zijn. Door van zaak tot zaak hieraan aandacht te besteden zal de onafhankelijke beoordeling van klachten moeten worden gewaarborgd.

ONTWIKKELING VAN DE WERKLAST EN AFSTEMMING CAPACITEIT

In overleg met VOS/ABB als instandhouder was in 2000 een aantal maatregelen genomen met betrekking tot de werklast voor het secretariaat. Daartoe behoorde als belangrijkste element de uitbreiding van de personeelsformatie.

In de loop van 2001 is gebleken dat deze uitbreiding voldoende is geweest. De dossierlast per medewerker is daarmee beperkt, hetgeen de kwaliteit en de doorlooptijd ten goede is gekomen.

Het aantal nog openstaande dossiers was eind 2001 afgenomen tot 30 dossiers. Het jaar daarvoor was dit nog 41 dossiers. Ook aan het feit dat steeds meer zaken binnen de gegeven termijnen zijn afgehandeld en dat daarnaast ook nog een aantal zaken versneld is behandeld, valt af te lezen dat met de thans aanwezige personeelsformatie de instroom van klachten op het huidige niveau beheersbaar is. Uiteraard zal in 2002 naar dit punt blijvende aandacht uitgaan.

RECHT OP INZAGE IN AANTEKENINGEN EN GELUIDSOPNAME

Wanneer de klachten door de Commissie tijdens de zitting worden behandeld, maakt de behandelend secretaris aantekeningen van hetgeen door klager en verweerder wordt meegedeeld. Tegelijk wordt er een geluidsopname gemaakt. Zowel de aantekeningen als de geluidsopname dienen ertoe om van de zitting verslag te maken. Dit verslag maakt in de regel direct deel uit van het uitgebrachte advies, doordat hetgeen ter zitting is gezegd wordt opgenomen onder de visies van partijen. Alleen wanneer partijen gescheiden van elkaar zijn gehoord, wordt een afzonderlijk verslag gemaakt.

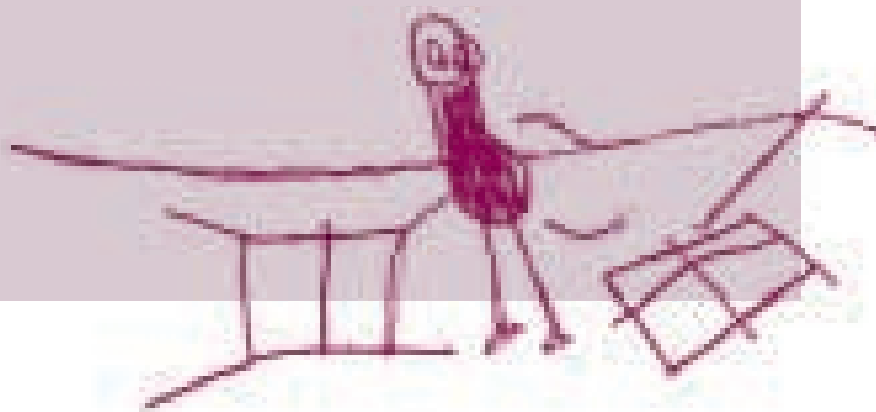
Voorts is van belang dat de LKC de verschillende klachtdossiers zodanig archiveert dat zij niet op persoonsgegevens toegankelijk zijn gemaakt, maar enkel op een eigen dossiernummer. Naam, adres en woonplaats van de diverse partijen worden niet systematisch opgeslagen en derhalve evenmin gekoppeld aan een bepaald dossier.

In 2000 heeft een klager, nadat de Commissie in de desbetreffende zaak advies had uitgebracht, verzocht om op grond van de toen nog geldende Wet persoonsregistraties inzage te verlenen in de aantekeningen die de behandelend secretaris tijdens de zitting had gemaakt alsmede hem, door het verstrekken van een schriftelijke uitwerking, in kennis te stellen van de gehele tijdens de zitting gemaakte geluidsopname.

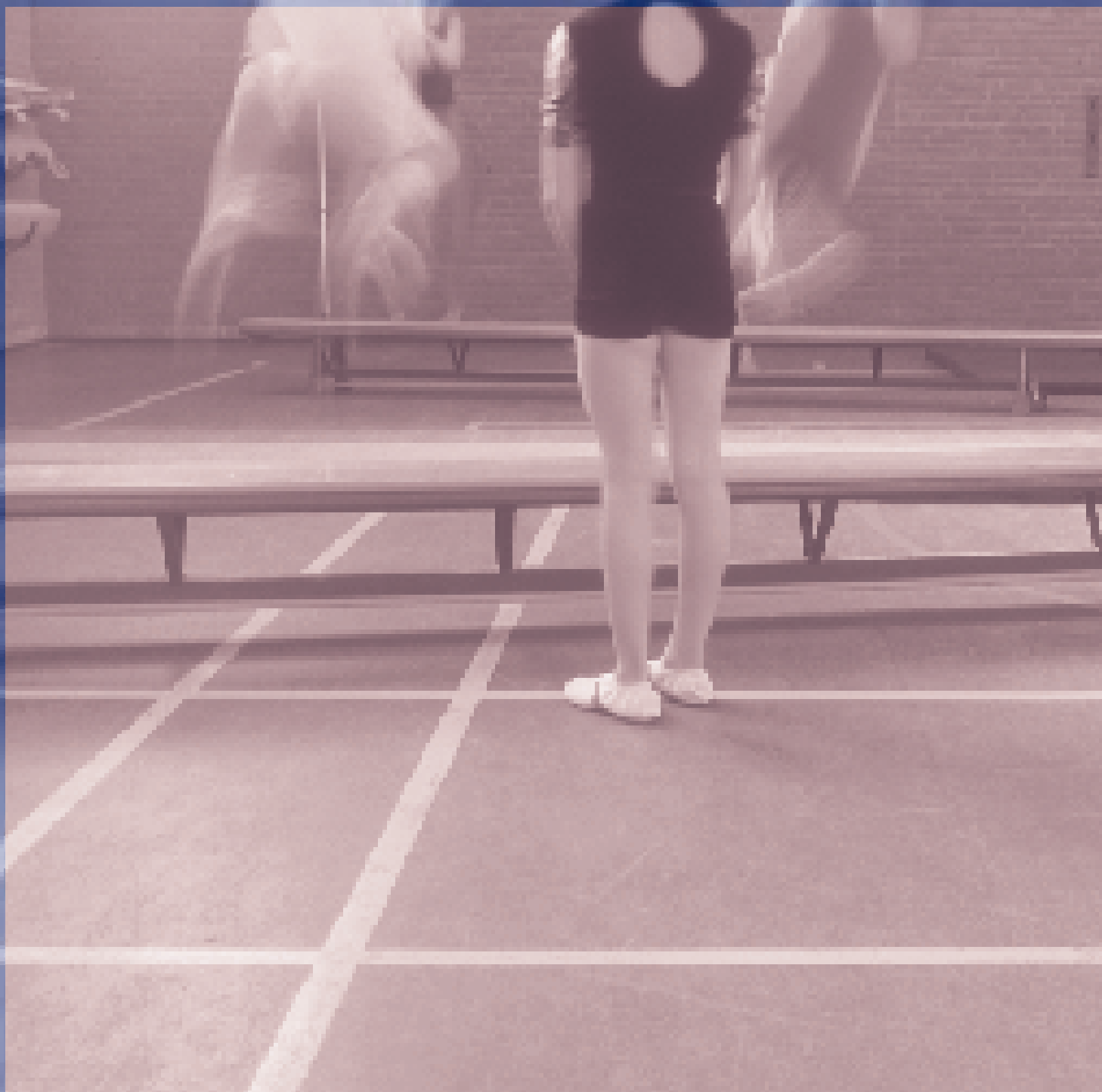
De Commissie heeft aan dit verzoek geen medewerking verleend, omdat de schriftelijke uitwerking van de geluidsopname een onevenredige werkbelasting vergde in relatie tot het belang dat niet nader was gespecificeerd. De Commissie was ook niet tot het voldoen aan het verzoek verplicht, omdat de geluidsopname zelf en de door de secretaris tijdens de zitting gemaakte aantekeningen niet als een persoonsgegeven in de zin van de wet vielen aan te merken.

Nadat op verzoek van klager de Registratiekamer aan de Commissie had aangegeven dat de geluidsopname, de eventuele schriftelijke uitwerking daarvan, alsmede de tijdens de zitting gemaakte aantekeningen wel vielen aan te merken als persoonsgegevens en de Commissie haar standpunt hierover handhaafde heeft uiteindelijk in een door klager aanhangig gemaakte gerechtelijke procedure de arrondissementsrechtbank te Rotterdam op 19 april 2001 een oordeel gegeven over dit verschil van inzicht.

Ofschoon klager door de rechtbank ten principale niet ontvankelijk werd verklaard, omdat de Commissie geen rechtspersoonlijkheid bezit, heeft de rechtbank ten overvloede overwogen dat noch de geluidsopname noch de aantekeningen kunnen worden aangemerkt als persoonsgegevens in de zin van de Wet persoonsregistraties. Geen van deze zaken, die weliswaar persoonsgegevens bevatten, vormen een samenhangende verzameling van op verschillende personen betrekking hebbende persoonsgegevens, die langs geautomatiseerde weg wordt gevoerd of met het oog op een doeltreffende raadpleging van die gegevens systematisch is aangelegd. Zij maken geen deel uit van een persoonsregistratie. Ook het klachtdossier kan niet worden aangemerkt als een persoonsregistratie in de zin van de Wet persoonsregistraties, nu dit tezamen met de andere klachtdossiers niet systematisch toegankelijk is gemaakt.

Uitkomst van de door de LKC in 2001 afgewikkelde klachten

INLEIDING

Dit hoofdstuk beschrijft enkele van de in de verslagperiode afgedane klachten. Als afgedaan worden beschouwd alle klachten die uit 2000 resteerden en alle in 2001 ingediende klachten, die voor 31 december 2001 waren afgehandeld.

De klachten zijn ingedeeld in de volgende categorieën:

- 1 Communicatie tussen school en ouders/leerling
- 2 Pedagogisch-didactische begeleiding
- 3 Seksuele intimidatie van bij de school betrokkenen
- 4 Pesten
- 5 Hardhandige aanpak van leerlingen
- 6 Klachtbehandeling binnen de school of door bestuur
- 7 Relatie werkgever - werknemer
- 8 Overige.

Veruit de meeste van de afgehandelde klachten zijn ingediend door ouders van leerlingen, een enkele maal waren die leerlingen zelf de klagende partij, een paar keer diende een personeelslid een klacht in tegen zijn/haar werkgever of tegen een collega. Ook zijn er twee klachten behandeld over de organisatie van het overblijven, eenmaal van een vrijwilliger tegen de ouderraad en eenmaal van een schooldirecteur tegen een bestuurslid van de aan de school verbonden stichting die de overblijf regelde.

Nadrukkelijk zij er op gewezen dat bij de weergave van de behandelde klachten soms elementen daaruit belicht worden die aan de complexiteit van de oorspronkelijke klacht geen recht doen. Voor een totaalbeeld van elke klacht biedt nalezing van de gepubliceerde samenvattingen op de website van de Commissie het meeste houvast.

Communicatie tussen de school en ouders/leerling

In voorgaande verslagperiodes bracht de Commissie onder deze categorie klachten een aantal zaken onder de aandacht die betrekking hadden op het informeren van ouders over schoolaangelegenheden, over de specifieke begeleiding van hun kind en over strafmaatregelen tegen hun kind. In dit jaarverslag komen nieuwe onderwerpen aan bod waarbij de communicatie met ouders in het geding was, nl. de informatieverstrekking aan gescheiden ouders, aan de Raad voor de Kinderbescherming, het bereiken van de grens van het recht op informatie en een zaak waarin over het optreden van de Permanente Commissie Leerlingenzorg geklaagd werd.

Niet genoeg informatie verstrekken aan ouders ¹

INHOUD KLACHT

Ouders klagen erover dat de communicatie met school in het algemeen slecht verliep en dat de school afspraken in verband met de begeleiding van hun zoon niet is nagekomen.

TOETSING DOOR COMMISSIE

De Commissie constateert dat de klacht zich met name richt op het geven van informatie aan klagers en de mate waarin deze informatie werd gegeven.

Ouders van een leerling hebben op basis van wettelijke bepalingen recht op informatieverstrekking door de school, maar dit recht is niet ongelimiteerd. Klagers wekken in dit geval de indruk dat dit wel zo is. Bij hun vraag om informatie hebben zij enkele malen de grenzen van het redelijke overschreden. Een voorbeeld hiervan is de lijst met meer dan 30 vragen die zij op school hebben ingediend, kort nadat het handelingsplan in werking was getreden.

De communicatie is in het onderhavige geval niet slecht verlopen. Aannemelijk is gemaakt dat de school voldoende inspanning heeft geleverd om alle relevante informatie over hun zoon op een correcte wijze aan klagers te doen toekomen.

De reden waarom desalniettemin een klacht is ingediend, is naar het oordeel van de Commissie mede gele-

gen in het feit dat de school de grenzen van het redelijke en toelaatbare niet tijdig en duidelijk heeft aangegeven. Zij heeft richting klagers een welwillende opstelling getoond en is daardoor verder met klagers meegegaan dan redelijkerwijs van haar verwacht kon worden.

Met betrekking tot het niet nakomen van afspraken in het kader van het opgestelde handelingsplan hadden klagers zaken naar voren gebracht die niet zozeer betrekking hadden op het niet nakomen van afspraken, als wel op het op kleine onderdelen aanpassen van het handelingsplan.

Ten aanzien van een handelingsplan is de Commissie van oordeel dat dat aangepast moet kunnen worden indien zich in de uitvoering van het plan onvolkomenheden voordoen. Daarnaast dient een school in te spelen op vorderingen van een leerling. Zolang de aanpassingen niet de belangrijkste principes van het handelingsplan raken, behoeven zij niet vooraf met de ouders te worden besproken. Zij kunnen worden toegelicht in de reguliere tien-minutengesprekken.

OORDEEL

Op de beschreven onderdelen ongegrond.

ADVIES

Ouders inzicht verschaffen in de aard en omvang van de informatie die zij van school zullen krijgen over de (voortgang van de) prestaties van hun kind op school. Hierbij is het wenselijk de directie en de leerkrachten ook handvatten te geven voor de situaties waarin ouders aanvullende verzoeken om informatie indienen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen.

¹ 01.004, basisonderwijs (01.004 = registratienummer LKC: klacht binnengekomen in 2001, nr. 004)

(Vergelijkbaar met 01.056 waar de behoefte van klagers aan overleg met directeur en leerkrachten zo'n omvang had aangenomen dat daardoor een onwerkbaar situatie dreigde te ontstaan. Het is billijk dat de directeur daarop de maatregel heeft getroffen dat alle contacten van klagers met de school via hem dienden te verlopen. Hij droeg namelijk niet enkel verantwoordelijkheid voor het welzijn en de ontwikkeling van de dochter van klagers.)

² 01.070, basisonderwijs

³ 00.073, basisonderwijs (LKC 01.049 betref ook een klacht tegen een PCL. De Commissie oordeelde in deze zaak onder andere dat de PCL ouders duidelijk moet maken dat en op welke wijze zij relevante informatie aan de PCL kunnen doen toekomen.)

⁴ Ook onder de Wet bescherming persoonsgegevens blijft het mogelijk dat de school informatie verstrekt aan de Raad voor de Kinderbescherming. Deze wet wijdt in artikel 21 specifiek aandacht aan de positie van onder andere de school en de Raad.

Groepsleerkracht verstrekt Kinderbescherming informatie van derden over ouder ²

INHOUD KLACHT

Moeder klaagt erover dat de leerkracht van haar dochter op verzoek om informatie van de Raad voor de Kinderbescherming, privé-informatie heeft verstrekt die hem via een derde ter ore was gekomen, zonder deze informatie vooraf bij haar te verifiëren. De desbetreffende derde was iemand die ruzie had met klaagster. De leerkracht was van dit laatste op de hoogte maar vond het niettemin wenselijk dat de Raad de informatie kreeg. Hij heeft wel aan de RvK aangegeven dat klaagster en de informant ruzie hadden.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Ten tijde van het verstrekken van informatie door de leerkracht was de Wet persoonsregistraties (WPR) van kracht. Inmiddels is deze wet vervangen door de Wet bescherming persoonsgegevens. De Commissie heeft eerst onderzocht of het verstrekken van gegevens door de school op grond van de WPR toegestaan was. Dit bleek het geval. ⁴

De Commissie is van oordeel dat een school bij het verstrekken van informatie aan de RvK naast informatie die uit de eerste hand is verkregen in beginsel slechts informatie mag doorgeven die afkomstig is van derden die beroepsmatig bij de school betrokken zijn. Te denken valt aan onderzoeken en rapportages van de schoolbegeleidingsdienst. Informatie die is verkregen van overige derden kan enkel worden gebruikt indien de betrouwbaarheid van de informatie niet omstreden is. In deze situatie was de gewraakte informatie verkregen van een ouder die tijdelijk bij klaagster heeft ingewoond en na onenigheid is vertrokken. De leerkracht was hiervan op de hoogte.

Hij had deze informatie niet mogen verstrekken, ook niet met het door hem zeer zorgvuldig geformuleerde voorbehoud ten aanzien van de betrouwbaarheid van de informatie. Indien verweerder de informatie belangrijk genoeg achtte voor verstrekking aan de RvK had hij eerst de betrouwbaarheid van deze informatie moeten vaststellen. Nu hij dat niet heeft gedaan, had hij de RvK er hoogstens op mogen attenderen dat de desbetreffende ouder wellicht ook relevante informatie aan de RvK kon geven.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

Geen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel niet overgenomen. Het bevoegd gezag is van oordeel dat verweerder professioneel en weloverwogen heeft gehandeld.

Negeren voorwaarde ouders door Permanente Commissie Leerlingenzorg (PCL) ³

INHOUD KLACHT

Ouders klagen erover dat de PCL de door hen gestelde voorwaarde heeft genegeerd dat het bij hun zoon afgenomen onderzoek slechts gericht mocht zijn op de begeleiding binnen het reguliere onderwijs. De PCL gaf naar aanleiding van het onderzoek het advies dat hun zoon was aangewezen op ZMOK-onderwijs.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Een PCL kan naast het beslissen over de toelating tot het speciaal onderwijs tevens als taak hebben advies te geven over de meest wenselijke begeleiding van een leerling op de basisschool. Zij mag zich - als haar is gevraagd om een advies over de wenselijke begeleiding - wel uitlaten over de toelaatbaarheid tot het speciaal onderwijs, maar slechts indien ouders bij de aanvraag duidelijk kenbaar hebben gemaakt een dergelijke uitspraak te wensen.

In dit geval was daar in de aanmeldingsformulieren geen sprake van. Bovendien hadden de ouders expliciet aangegeven beperkingen te stellen aan datgene waarover de PCL zich diende uit te spreken.

De PCL is verantwoordelijk voor de wijze waarop de informatie-uitwisseling tussen haar en de ouders heeft plaatsgevonden, ook wanneer deze informatie door anderen is verstrekt.

Klagers zijn door de interne begeleider en de directeur van de basisschool op de hoogte gesteld van het advies van de PCL en het onderliggende rapport. Indien het advies van de PCL slechts betrekking heeft op de wijze waarop binnen het reguliere onderwijs aan de leerling en/of de leerkracht ondersteuning en begeleiding kan worden geboden, is dit een te prefereren wijze van informeren van ouders.

In dit geval is het advies van de PCL verderstrekkend geweest en had het materieel gezien een beschikkend karakter, dat tevens een andere optie, namelijk verandering van school, nagenoeg blokkeerde. Gelet daarop en op het feit dat een eenduidige en kenbare vraag van klagers omtrent een eventuele verwijzing naar het speciale onderwijs ontbrak, had de PCL hen zelf op de hoogte moeten stellen.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

Heroverwogen van het standpunt over het ZMOK-onderwijs. Eerste onderzoeksrapport uit dossier verwijderen. Beziens of formulieren en brochures aanpassing behoeven. Beleid met betrekking tot de communicatie met ouders van leerlingen die bij haar worden aangemeld evalueren en zonedig verbeteren.

REACTIE BESTUUR SAMENWERKINGSVERBAND

Oordeel en advies overgenomen.

Niet verstrekken van informatie aan gescheiden ouder 5

INHOUD KLACHT

Gescheiden vader die niet het ouderlijk gezag heeft, klaagt erover dat de school op verzoek van zijn voormalige echtgenote weigert hem informatie over zijn kinderen te geven en zijn brieven hierover niet of niet volledig beantwoordt.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Een school is op grond van artikel 1:377c van het Burgerlijk Wetboek in principe gehouden een ouder die niet het ouderlijk gezag heeft, desgevraagd van informatie over de kinderen te voorzien. Het artikel kent twee beperkingen. De informatie wordt niet verstrekt als de school de informatie niet op gelijke wijze aan de ouder met het ouderlijk gezag zou verschaffen of als het belang van het kind zich tegen het verschaffen van de informatie verzet.

Klager heeft de school diverse malen gevraagd hem informatie te verschaffen over zijn beide zonen. De school heeft hier pas anderhalf jaar later beperkt gevolg aan gegeven door hem de schoolrapporten van de kinderen toe te sturen. De school heeft hiervoor als reden gegeven dat het in het belang van de kinderen was dat zij zich neutraal en terughoudend opstelde in het conflict tussen beide ouders.

Volgens de Commissie zal een school zeer zwaarwegende argumenten moeten hebben om de ouder die niet het ouderlijk gezag over zijn kinderen heeft, niet over hen te informeren. De school heeft haar beleid onderbouwd met een verwijzing naar richtlijnen uit een door

andere instanties opgesteld handboek over kindermishandeling en de wens zich neutraal en terughoudend op te stellen. Deze onderbouwing is volstrekt ontoereikend en daarnaast ook nog onjuist. Door geen uitvoering te geven aan het bepaalde in artikel 1:377c BW en klager geen informatie te verstrekken, heeft de school juist haar beoogde neutraliteit opgegeven en heeft zij (onbewust) partij gekozen voor de vroegere partner van klager.

Daarnaast is de Commissie van oordeel dat zelfs in een situatie waarbij terughoudendheid wordt beoogd, de algemeen gangbare normen voor beantwoording van brieven nageleefd dienen te worden.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

Beleed ontwikkelen met betrekking tot het handelen van school bij conflicten tussen ouders en daarbij in ieder geval artikel 1:377c BW als uitgangspunt nemen en dit beleid opnemen in de schoolgids.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen.

5 01.063, basisonderwijs

(Vergelijkbaar met 00.062 en 00.082. Bij 00.062 had klager geklaagd over de wijze waarop hij informatie over zijn kinderen kon krijgen. De Commissie oordeelde hier dat de school geen onredelijk beleid had vastgesteld inzake de omgang met ouders die onderling een conflict hadden. De school had echter verzuimd om aan de ouder te melden dat zij had besloten dit beleid op hem van toepassing te verklaren.)

6 De Commissie heeft uitgesproken in beginsel niet mee te werken aan het toekennen van schadevergoeding. Over het commissiestandpunt hierover kunt u meer lezen in hoofdstuk 2.

7 01.096, voortgezet onderwijs (Naast de hier beschreven klacht was nog één van de overige klachten gegrond, nl.01.095: op het moment dat de bevorderingsbeslissing door de rector in revisie was gegeven, paste het de docentenvergadering niet meer om nog slechts op de normering, vastgelegd in de bevorderingsnormen, te oordelen. Ieder revisieverzoek dient dan op alle relevante belangen en omstandigheden ten volle te worden beoordeeld.)

Pedagogisch-didactische begeleiding

Tot de onderwerpen die de Commissie in de voorgaande jaarverslagen heeft gerangschikt onder pedagogisch-didactische begeleiding behoorden: het pedagogisch bedoelde rapport dat een geflatteerd beeld van de schoolprestaties geeft, een (in)adequate leerlingenzorg, o.m. tot uiting komend in het laten testen van een kind, het al dan niet verwijzen naar het speciaal onderwijs en het klimaat in de klas. In dit jaarverslag besteedt de Commissie aandacht aan - volgens ouders - onjuiste bevorderingsbeslissingen in het voortgezet onderwijs. Hierover heeft zij acht klachten behandeld, waarvan zeven in een versnelde procedure. In een van deze zaken vroegen de ouders om het toekennen van schadevergoeding.⁶

Tenslotte komt ook in dit verslagjaar het belang van het werken met een goed handelingsplan aan bod.

Vraagtekens bij beslissing niet- bevorderen 7

INHOUD KLACHT

Ouders klagen erover dat de school hun dochter niet heeft bevorderd naar 4 gymnasium. De school hanteert geen objectieve en doorzichtige criteria voor bevordering en de begeleiding van hun dochter in 3 gymnasium is op onderwijskundig en pedagogisch gebied onder de maat geweest. Zij kwam uiteindelijk 1 punt tekort om zonder meer te worden bevorderd.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Het is niet aan de Commissie om te beoordelen of de dochter van klagers over voldoende capaciteiten beschikt dan wel de lesstof van het derde leerjaar voldoende beheerst om te worden bevorderd naar het vierde leerjaar. De vraag ligt voor of de bestreden beslissing op een juiste wijze tot stand is gekomen, alsmede of in redelijkheid eerst de docentenvergadering tot de beslissing heeft kunnen komen om de dochter van klagers niet te bevorderen en daarna de schoolleiding om geen revisievergadering te houden.

Er waren voldoende redenen om een revisievergadering te houden. De leerlinge heeft voor een proefwerk het cijfer 1 gekregen. Een dergelijk cijfer heeft altijd een groot effect op het gemiddelde cijfer voor het desbetreffende vak. Het ligt in de rede om elke twijfel aan de juistheid van dit cijfer weg te nemen, zeker wanneer een bevordering naar een volgend leerjaar geen doorgang kan vinden wegens een tekort van 1 punt. Het door de leerling gemaakte werk zal dan alsnog door een andere vakdocent kunnen worden nagekeken. Bovendien heeft een andere docent afgezien van de mogelijkheid het cijfer 5,4 af te ronden op een 6. Bij een revisie had aan deze docent kunnen worden

gevraagd op grond van welke individuele overwegingen hij tot deze handelwijze was gekomen.

Ten tweede kunnen er vraagtekens worden gezet bij de begeleiding van deze leerling door haar mentor. Juist de mentor dient tijdens de docentenvergadering de nodige toelichting te geven, opdat enerzijds de uiteindelijke behaalde cijfers en anderzijds werkhouding, zelfreflectie en zelfstandigheid in een juist perspectief ten opzichte van elkaar kunnen worden bezien. Een grondige bespreking van de situatie van de leerling was dan ook aangewezen. Wanneer deze zou hebben plaatsgevonden, had tegenover de leerlinge en haar ouders meer concreet kunnen worden aangegeven waaraan het haar in haar werkhouding ontbrak dan nu is gebeurd.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

Alsnog een revisievergadering beleggen en aan deze vergadering met name voorhouden wat de overwegingen van de Commissie zijn geweest ten aanzien van de vereiste revisie.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen.

Nalaten juiste overgangsbeslissing leidt tot eis schadevergoeding 8

INHOUD KLACHT

Ouders klagen erover dat de school niet tijdig een juiste overgangsbeslissing heeft genomen en dat het bevoegd gezag geweigerd heeft de schade te vergoeden die daardoor is ontstaan. Naar aanleiding van de beslissing hebben klagers hun zoon aangemeld op een particuliere school en hiervoor ook de eerste termijn van het lesgeld betaald. Vlak daarna is hun zoon toch op een andere reguliere school toegelaten. Het bevoegd gezag dient het lesgeld van de particuliere school te vergoeden.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Vorderingen tot schadevergoeding en vragen over aansprakelijkheid voor geleden schade worden in het Nederlandse rechtsstelsel beoordeeld door de burgerlijke rechter en in een beperkt aantal gevallen door de bestuursrechter. Aan hen is door de wetgever de opdracht verstrekt hierover bindend te beslissen. Aan deze bevoegdheidstoedeling ligt mede de notie ten grondslag dat eenieder zich ten overstaan van een onafhankelijke rechter moet kunnen verweren tegen dergelijke vorderingen.

In beginsel zal de Commissie dergelijke vorderingen dan ook niet beoordelen. Dit zou slechts anders kunnen zijn indien de gronden en de overwegingen, op grond waarvan de aansprakelijkheid wordt afgewezen en betaling van schadevergoeding wordt geweigerd, kennelijk onjuist zijn en de juistheid van de claim van klagers evident is.

ORDEEL

Ongegrond. Voor een beoordeling van hun vorderingen kunnen klagers zich tot de burgerlijke rechter wenden.

ADVIES

Geen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel overgenomen.

Geen adequate actie bij leerachterstand 9

INHOUD KLACHT

Ouder klaagt erover dat de school heeft verzuimd adequate actie te ondernemen met betrekking tot de ontstane leerachterstand van haar dochter.

De leerlinge zou ondanks een grote leerachterstand met een aangepast programma en bijstelling van de einddoelen op school kunnen blijven en daarom heeft klaagster haar dochter niet op een school voor speciaal onderwijs gedaan. Volgens klaagster is de leerachterstand niet ingelopen, maar opgelopen.

TOETSING DOOR COMMISSIE

De leerlinge zat in 1997 in groep 5 toen de keuze was gemaakt dat zij haar verblijf in het reguliere onderwijs zou voortzetten. De door haar te behalen doelen in het basisonderwijs dienden wel te worden bijgesteld. De school beschikte met het onderzoeksrapport over een diagnose, er was een beschrijving van het perspectief en het rapport bevatte een aanzet tot een handelingsplan. Uit een Onderwijskundig Rapport van maart 2001 blijken voor begrijpend lezen en inzichtelijk rekenen achterstanden van drie tot vier jaar. Vastgesteld moet dan ook worden dat de bijgestelde einddoelen voor in ieder geval deze onderdelen niet zijn bereikt.

De organisatie van de onderwijskundige begeleiding heeft niet aan de daaraan te stellen eisen voldaan. Een uitgewerkt handelingsplan op basis van de rapportage heeft ontbroken, alsmede toetsing en evaluatie van de begeleiding. Door dit gemis aan gestructureerde zorg hebben de opeenvolgende leerkrachten onvoldoende zicht gehad op het perspectief van de leerlinge. Te veel is blind gevaren op de individuele kwaliteiten van de leerkrachten, waardoor het bereiken van resultaat mede van toevalligheden afhankelijk is geweest.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

Aandacht besteden aan de structuur voor de begeleiding van met name zorgleerlingen; ten behoeve van de interne communicatie op de school een deugdelijk registratiesysteem van de begeleiding van (zorg)leerlingen ontwikkelen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen.

- 8 01.034/035, voortgezet onderwijs
9 01.105, basisonderwijs
10 01.021, voortgezet onderwijs. (01.022 en 01.023 beheldden een soortgelijke klacht van andere vrouwelijke docenten over dezelfde docent. Deze docenten hebben hun klacht onvoldoende aannemelijk kunnen maken. De Commissie verklaarde deze klachten dan ook ongegrond.)

Seksuele intimidatie van bij de school betrokkenen

Bij deze categorie klachten gaat het net als voorgaande verslagperiodes over het bewaken van grenzen en het bieden van veiligheid op school, zoals ook in hoofdstuk 1 beschreven. In de meeste gevallen gaat het dan om de leerlingen. Om

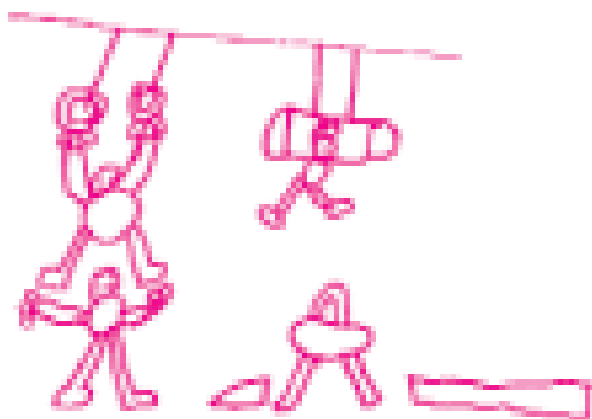
te laten zien dat er ook tussen collega's sprake kan zijn van ongewenste intimiteiten en dat ook daarvoor de

Klachtencommissie kan worden aangeschreven, is ditmaal een dergelijke klacht opgenomen.

Verder geven de gekozen voorbeelden aan dat ook tamelijk onschuldige aanrakingen een gevoel van onveiligheid kunnen oproepen, alsmede alleen al het praten over seks. De beschreven klachten oordeelde de Commissie alle gegrond.

Dat een klacht over seksuele omgang tussen een docent en een 14-jarige leerlinge gegrond is verklaard, heeft minder betoog, maar zij is hier opgenomen om te laten zien dat het wel degelijk voorkomt dat de docent ondanks waarschuwingen van collega's in zijn gedrag volhardt.

Tenslotte treft u ook een zaak aan waarin de Commissie het argument van een docent niet heeft overgenomen dat de in geding gebrachte gedraging geen verband hield met zijn betrekking met de school, omdat deze in de privésfeer plaats had.

Docent maakt avances naar vrouwelijke collega's¹⁰

INHOUD KLACHT

Een docente klaagt erover dat haar mannelijke collega avances naar haar heeft gemaakt. Zo probeerde hij haar te zoenen en vertelde hij verliefd op haar te zijn.

TOETSING DOOR COMMISSIE

De docent heeft erkend dat hij zijn collega plotsklaps een zoen heeft gegeven. De Commissie is aan de hand van hetgeen de docent zelf ter zitting heeft verteld tot de overtuiging gekomen dat hij enige drang heeft gebruikt om de collega in zijn werkkamer een zoen te geven. De docent had het geven van de zoen dienen na te laten, welke bedoelingen hij daarbij ook heeft gehad.

Anders dan bij de beoordeling van klachten over seksuele intimidatie van onderwijsgevenden ten opzichte van leerlingen, gaat de Commissie er bij klachten over seksuele intimidatie tussen collega's van uit dat volwassenen eerder en beter in staat zullen zijn om aan te geven waar de grens ligt van wat zij van de ander wensen te accepteren.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

- 1 De docent en de vrouwelijke docenten een gesprek laten hebben onder leiding van een deskundige, welk gesprek erop gericht is dat zij hun professionele contacten zoveel mogelijk kunnen herstellen.
- 2 Een duidelijk protocol maken over de behandeling van klachten en er voor zorgdragen dat te allen tijde ook aan het personeel een vertrouwenspersoon ter beschikking staat.
- 3 Aan alle personeelsleden mededelen dat voor iedereen het recht openstaat om klachten in te dienen en dat klagsters terecht daarvan gebruik hebben gemaakt en dat ook in dit geval is gebleken dat aan de hand van de klachten op een aantal punten zaken naar voren zijn gekomen die verbetering behoeven.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen.

Strelen over het haar van leerlinge en hier complimenten over maken ¹¹

INHOUD KLACHT

Ouders klagen erover dat de docent de leerlinge over de haren heeft gestreeld en hier complimenten over heeft gemaakt. De leerlinge is zich door het voorval onveilig gaan voelen tijdens de lessen bij de docent.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Ten aanzien van de docent is in korte tijd een aantal gelijksoortige klachten en meldingen opgekomen. Deze komen erop neer dat er bij leerlingen een gevoel van onveiligheid ontstaat en dat hiervan met name bij meisjes sprake is. Van de zijde van de docent is opgemerkt dat dit zijn oorsprong vindt in subjectieve belevingen van de leerlingen. De Commissie stelt daartegenover dat dit wellicht zo mag zijn, maar dat dit niet hoeft in te houden dat deze klachten daarom niet serieus genomen behoeven te worden.

De docent heeft met betrekking tot de dochter van klagers erkend dat hij haar over de haren heeft gestreeld, waarbij hij haar over de schoonheid ervan heeft gecompimenteerd. De docent heeft aangegeven dat dat een foutief ingeschatte handeling van hem is geweest.

De Commissie oordeelt dat de docent met het strelen over de haren niet alleen een verkeerde inschatting heeft gemaakt, maar ook een professionele grens overschreden. Door de leerlinge te benaderen als vrouw in plaats van een aan zijn zorg toevertrouwde minderjarige leerlinge, heeft hij zich een vrijpostigheid gepermitteerd die niet kan worden geaccepteerd.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

- 1 De docent, zo hij dit wenst, als onderwijsgevende laten terugkeren.
- 2 Deze terugkeer van de docent in zoverre begeleiden dat hij deskundige begeleiding en ondersteuning krijgt bij het bijstellen van de wijze waarop hij zich ten opzichte van leerlingen opstelt.
- 3 Het beleid ter preventie van seksuele intimidatie met inachtneming van hetgeen de Commissie daarover in de overwegingen heeft opgenomen, evalueren en zo nodig bijstellen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen.

Het veelvuldig praten over seks door groepsleerkracht ¹²

INHOUD KLACHT

Ouders klagen erover dat de groepsleerkracht klassikaal veelvuldig over seks praat. Zo heeft er een anderhalf uur durende les seksuele voorlichting plaatsgevonden waarbij bizarre en morbide voorbeelden werden besproken.

TOETSING DOOR COMMISSIE

De groepsleerkracht hanteert een zogenaamde 'associatieve' methode van lesgeven, waarbij de vragen van de leerlingen voor een belangrijk deel het verloop van de lessen bepalen. Hij probeert naar vermogen op alle vragen van de leerlingen een antwoord te geven. Voor leerlingen is dit een aantrekkelijke manier van lesgeven. Het risico van deze methode is echter dat de lessen een vlucht nemen en een ongewenste kant op gaan. Om dit te voorkomen dient een groepsleerkracht onder andere grenzen te kunnen stellen aan het gedrag en de wensen van de leerlingen en aan zijn eigen gedrag. De groepsleerkracht moet altijd het verloop van de interactie blijven bepalen.

De leerkracht heeft tijdens de bewuste les de grenzen van het toelaatbare uit het oog verloren en zich door de voorbeelden van de leerlingen en zichzelf laten meeslepen. Dergelijke voorbeelden horen echter niet thuis in de onderwijspraktijk. Zij dragen bij aan een verkeerde, wellicht schadelijke, beeldvorming over seksualiteit. Een beeldvorming waar juist in een periode dat kinderen hun seksuele identiteit beginnen te ontwikkelen voorzichtig mee moet worden omgegaan. De leerkracht had zich dat terdege dienen te realiseren.

ORDEEL

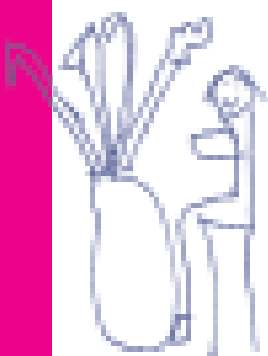
Gegrond.

ADVIES

- 1 Zo nodig stappen ondernemen ten aanzien van de vormgeving van de seksuele voorlichting op school.
- 2 De groepsleerkracht begeleiden op het gebied van: een planmatige aanpak van zijn lessen; het inzicht verschaffen in zijn pedagogische aanpak; aandacht besteden aan het belevingsniveau van kinderen en aan de betekenis van het verschil tussen de normen en waarden van hemzelf en van de ouders.
- 3 Door middel van een indringende supervisie bezien of de groepsleerkracht in staat is les te geven zonder seksueel getinte opmerkingen.
- 4 Maatregelen nemen om herhaling te voorkomen.
- 5 Het advies opnemen in het personeelsdossier van de groepsleerkracht.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen, zij het dat het bevoegd gezag verder is gegaan in de te nemen maatregelen.

Docent gaat seksuele relatie aan met 14-jarige leerlinge ¹³

INHOUD KLACHT

Vader klaagt erover dat de docent een seksuele relatie is aangegaan met zijn 14-jarige dochter.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Een school, en daarmee ook de docenten van een school, moet de leerlingen een veilige omgeving bieden. Er is sprake van een afhankelijkheidsrelatie tussen docent en leerling, wat leerlingen kwetsbaar maakt. Daarnaast bevinden zeker leerlingen op een school voor voortgezet onderwijs zich in een kwetsbare fase van hun ontwikkeling.

Een docent dient zich bewust te zijn van de vertrouwens- en afhankelijkheidsrelatie die inherent is aan de docent-leerlingverhouding. Hierin past het een docent een zekere afstand te bewaren ten opzichte van zijn leerlingen, wat echter betrokkenheid bij hen geenszins in de weg hoeft te staan. Zodra de professionele betrokkenheid ook maar enigszins onder druk komt te staan doordat de vertrouwensband hechter wordt, bijvoorbeeld bij een mentoraat of een andere steun- of hulpverlenende functie, dient een docent extra alert te zijn op het bewaken van afstand tot de leerling. In een vertrouwensrelatie kan de afhankelijke partij immers affectieve gevoelens gaan ontwikkelen voor de andere partij.

In dit geval heeft de docent een verhouding opgebouwd die de reguliere relatie tussen docent en leerling overstijgt. Hij had zich ervan bewust dienen te zijn dat hij hiermee niet alleen zijn professionele grenzen overschreed, maar ook de grens van hetgeen in de maatschappij als algemeen betamelijk wordt gezien.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

Naar eigen inzicht maatregelen nemen die ertoe leiden dat de docent niet langer aan de school blijft functioneren.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen.

Betasten van borsten leerlinge tijdens bijles bij docent thuis ¹⁴

INHOUD KLACHT

Moeder klaagt erover dat docent haar dochter seksueel heeft geïntimideerd. Dit zou bij de docent thuis hebben plaatsgevonden toen hij de leerlinge begeleidde met het maken van schoolwerk.

TOETSING DOOR COMMISSIE

In deze zaak heeft de docent naar voren gebracht dat hetgeen zich heeft afgespeeld, in de privésfeer heeft plaatsgevonden. In het algemeen zal de Commissie uiterst terughoudend dienen te zijn een klacht in behandeling te nemen en te beoordelen, indien deze alleen betrekking heeft op een gebeurtenis, die in de privésfeer heeft plaatsgevonden. De klachtenregeling, op grond waarvan de Commissie bevoegd is kennis te nemen van klachten, is in beginsel alleen van toepassing indien en voor zover de in de klacht aan de orde gestelde gedraging terug te voeren is op de desbetreffende schoolgemeenschap. Voor een onderwijsgevende is dit anders gezegd: de in de klacht aan de orde gestelde gedraging moet terug te voeren zijn op de arbeidsrelatie die de onderwijsgevende op de school als werknemer heeft. In deze zaak was daarvan naar het oordeel van de Commissie sprake en achtte zij zich mitsdien bevoegd.

Uitgaande van de lezing van de docent zelf heeft hij met zijn hand op de kleding en aan het lichaam van de leerlinge voorgedaan op welke wijze plastisch chirurgische ingrepen bij de borsten plaatsvonden. Daarna heeft hij de trui van de leerlinge omhoog gedaan en net onder de borst, zonder deze aan te raken en zonder onder de BH te komen, wederom voorgedaan op welke wijze plastisch chirurgische ingrepen plaatsvonden. Deze feiten kwalificeert de Commissie als seksuele intimidatie. De docent heeft met dit gedrag de grenzen overschreden van hetgeen in het algemeen van een docent in relatie tot minderjarige leerlingen mag worden verwacht, zelfs al vinden zij plaats in de privé-omgeving.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

- 1 Aan de docent als voorwaarde voor terugkeer stellen dat hij zich onthoudt van het thuis uitnodigen en ontmoeten van leerlingen.
- 2 Bij terugkeer van de docent waarborgen dat hij nooit les of instructie geeft aan de dochter van klaagster en ervan verzekerd zijn dat hij het door hem zelf thans in gang gezette traject van psychologische hulp afrondt.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen, zij het dat het bevoegd gezag in de te nemen maatregelen verder is gegaan.

¹¹ 01.006, voortgezet onderwijs (Zie ook 01.002 en 01.007 met betrekking tot dezelfde docent; deze laatste twee klachten zijn ongegrond verklaard.)

¹² 01.030, primair onderwijs (01.031 en 01.32 betroffen gelijksoortige klachten over de groepsleerkracht van andere ouders. Ook deze klachten verklaarde de Commissie gegrond.)

¹³ 01.110, voortgezet onderwijs

¹⁴ 01.019, voortgezet onderwijs

Pesten

Ditmaal twee illustraties van klachten over pesten, waarbij duidelijk wordt dat de totale setting waarin het pesten zich kan voordoen bepalend is voor de vraag of pesten gesignaleerd wordt en of pesten bestreden kan worden. De eerste klacht werd wegens onvoldoende aannemelijkheid niet gegrond verklaard en daar sprak de Commissie bovendien uit dat het om zo'n kleine school ging dat het niet nodig was anti-pestbeleid te formaliseren. De tweede klacht wijst uit dat de school weliswaar de signalen van de ouders serieus heeft opgevat en tegemoetgetreden, maar door het ontbreken van een beproefd anti-pestbeleid, de maatregelen toch tekort schoten, doordat het groepsproces van de zwijgende meerderheid buiten beeld bleef.

Niet optreden tegen pesten 15
INHOUD KLACHT
Vader klaagt erover dat de groepsleerkracht geen stelling heeft genomen tegen het pesten van zijn zoon door medeleerlingen.
TOETSING DOOR COMMISSIE
Het is onvoldoende vast komen te staan dat de zoon van klager slachtoffer is geworden van pesten. Niet is gebleken van stelselmatig intimiderend gedrag van medeleerlingen of anderen jegens hem. De groepsleerkracht heeft overtuigend aangevoerd dat de zoon net als andere leerlingen wel eens geplaagd werd, maar dat hij op dat punt in de groep geen uitzonderingspositie innam.
De Commissie heeft zich afgevraagd of het ontbreken van anti-pestbeleid de school en de leerlingen niet in een risicovolle positie brengt. Deze vraag beantwoordt zij ontkennend. Zoals door de directeur en het bevoegd gezag naar voren is gebracht, betreft het een vrij kleine school met voldoende controlemechanismen waardoor pestgedrag snel aan het licht zou komen.
ORDEEL
Ongegrond.
ADVIES
Geen.
REACTIE BEVOEGD GEZAG
Oordeel overgenomen.

Niet adequaat optreden tegen pesten 16

INHOUD KLACHT

Ouders klagen erover dat de school onvoldoende maatregelen heeft genomen om een veilige leeromgeving te bieden aan hun dochter, die veelvuldig door klasgenoten is gepest.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Het is voldoende aannemelijk dat de dochter van klagers gedurende een bepaalde periode slachtoffer is geweest van pestgedrag. De school hanteert (nog) geen anti-pestbeleid, maar heeft de door klagers gegeven signalen dat er sprake was van pestgedrag, wel direct serieus genomen. De door de school gehanteerde methodiek om het pestprobleem op te lossen is echter niet gebaseerd op de tegenwoordig gangbare theorie over (het tegengaan van) pesten. In deze theorie (het zogenaamde vijf-sporen-beleid) is naast de pesters en hun slachtoffers het groepsproces een belangrijk aandachtspunt; pesten is geen probleem dat zich alleen afspeelt tussen daders en slachtoffers maar is (in tegenstelling tot de opvatting van het team van betreffende school hierover) altijd een groepsprobleem. Daarom is het ook noodzakelijk om de hele groep te betrekken bij het bespreken en bestrijden van pestgedrag. Verweerders hebben alleen met daders en slachtoffer gesproken over de pestincidenten. In de groep is slechts in algemene termen gesproken over het omgaan met elkaar. De school heeft in deze niet adequaat gehandeld. Door geen oog te hebben voor de krachten, die binnen de gehele groep een rol spelen, heeft de school het mogelijke effect van de door haar gezette stappen beperkt.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

Ervoor zorgdragen dat de school zich bij het verder vormgeven en formaliseren van een anti-pestbeleid laat begeleiden door deskundigen en daarbij gebruik maakt van de gangbare theorieën en methodieken over pesten; Bij de leerlingen van groep 6, 7 en 8 van de school De Pesttest afnemen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen.

Hardhandige aanpak van leerlingen

Beschreef het jaarverslag 1998-1999 een aantal klachten waarin sprake van mishandeling was geweest, zo gaven de voorbeelden in het verslagjaar 2000 aan waar het optreden van een onderwijsgevende de grenzen van het toelaatbare net wel of net niet overschreed. Voor de Commissie staat centraal dat fysiek hard optreden in beginsel ongewenst is en als het al onvermijdelijk is, in de juiste verhouding moet staan tot de op te lossen situatie. Ook in dit verslagjaar treft u een voorbeeld aan van disproportioneel optreden. Uit de andere twee beschreven klachten blijkt hoe onderwijsgevend, die zelf in slechte doen zijn of hun reacties niet in de hand hebben, in die omstandigheden door een leerling geprovoceerd, dan snel hardhandig kunnen reageren.

Na hardhandige duw breekt stuk voortand af ¹⁷

INHOUD KLACHT

Een ouder klaagt erover dat een leerkracht, tevens adjunct-directeur, haar zoon zo hard op een stoel heeft geduwd dat ten gevolge daarvan een stukje van een tand is afgebroken.

TOETSING DOOR COMMISSIE

De Commissie heeft zich al eerder uitgesproken over het fysiek optreden tegen leerlingen: in beginsel acht zij dit niet geoorloofd, maar er kunnen omstandigheden zijn die het noodzakelijk maken een leerling fysiek te bejegenen. Bijvoorbeeld wanneer de fysieke integriteit van anderen bedreigd wordt of wanneer een leerling een gevaar voor zichzelf vormt. In zo'n geval dient het optreden niet ingrijpender te zijn dan nodig is om de concrete situatie op te lossen.

Ook indien fysiek ingrijpen gerechtvaardigd was, omdat de leerling zeer driftig was en verweerder de leerling op zijn stoel terug moest duwen, is niet voldaan aan het vereiste dat de mate van fysiek optreden in de juiste verhouding tot de op te lossen situatie heeft gestaan nu ten gevolge van dat optreden een stuk van een tand is afgebroken.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

Met verweerder de bij fysiek ingrijpen in acht te nemen grenzen bespreken. Opnemen van het advies in het personeelsdossier.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies op dit onderdeel overgenomen.

Leerkracht tilt leerling op aan jas, gooit hem doucheruimte in en rent hem achterna ¹⁸

INHOUD KLACHT

De leerkracht heeft niet weersproken dat hij de leerling aan zijn jas heeft opgetild toen die niet snel genoeg in de rij ging staan. Vervolgens heeft hij op enkele centimeters van diens gezicht tegen hem geschreeuwd. Ook heeft hij de leerling achterna gezeten in de gymzaal en hem een keer de doucheruimte van de gymzaal ingegooid.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Ook al functioneerde verweerder wegens een burn-out niet naar behoren, dan is dat geen rechtvaardiging voor zijn gedrag. De voorvallen waren daarvoor te ernstig.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

Er zorg voor dragen dat een eventuele terugkeer van verweerder op school geschiedt aan de hand van een reïntegratietraject.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Neemt oordeel over, maar zal verweerder niet laten terugkomen op huidige locatie vanwege ernstig verstoorde verhoudingen. Het bevoegd gezag, dat meer scholen bestuurt, zal trachten met verweerder tot een oplossing te komen.

15 01.024, basisonderwijs

16 01.050/051, basisonderwijs

17 01.008 basisonderwijs

18 01.036 basisonderwijs

Docent slaat leerling in het gezicht ¹⁹

INHOUD KLACHT

Moeder klaagt erover dat een docent haar zoon van achteren een klap in het gezicht heeft gegeven. De docent heeft dit erkend en daarbij ter verklaring meegedeeld dat de aanleiding voor de klap was het maken van een wegwerpgebaar door de zoon en het feit dat de zoon hem tutoyeerde. Moeder vond deze verklaring niet toereikend en was bang voor herhaling.

TOETSING DOOR DE COMMISSIE

Als het uitdelen van klappen hoe dan ook al ooit is te rechtvaardigen, constateert de Commissie dat er in casu geen enkel excuus kan worden gevonden, laat staan een rechtvaardiging, voor het uitdelen van een klap. Er is sprake van een ernstig disproportionele reactie van de docent. Het voorval is serieus te nemen, in het bijzonder omdat de drempel voor de docent om tot een fysieke reactie over te gaan klaarblijkelijk erg laag ligt, dat wil zeggen zonder noemenswaardige aanleiding die de reactie rechtvaardigt dan wel excuseert.

OORDEEL

Gegrond.

ADVIES

Een schriftelijke aantekening maken in het personeelsdossier van de aan de docent gegeven mondelinge waarschuwing.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies op dit punt overgenomen.

¹⁹ 01.066 voortgezet onderwijs

²⁰ Vormde onderdeel van 00.128, primair onderwijs, die verder de communicatie met de school als grond had.

²¹ 01.084 primair onderwijs

Klachtbehandeling binnen school of door bestuur

In deze categorie ging het in de voorgaande verslagperiodes om klachten over functionarissen die met een eerder geuite klacht of ongenoegen niet zorgvuldig genoeg zouden zijn omgegaan. Dit betrof het bevoegd gezag zelf, de schoolleiding, de beroepscommissie voor examens en de vertrouwenspersoon.

In dit jaarverslag staan het belang van een onpartijdige vertrouwenspersoon en een goed functionerende klachtenregeling centraal.

Onvoldoende zorg voor het goed functioneren van de klachtenregeling ²⁰

INHOUD KLACHT

Vader klaagt erover dat de directeur hem weigerde te informeren over de op school geldende klachtenregeling.

TOETSING DOOR COMMISSIE

De directeur heeft aangegeven dat hij op een gegeven moment de indruk kreeg dat de vader een klacht wilde indienen. Omdat hij echter niet om informatie over de klachtenregeling verzocht had, voelde de directeur zich eerder niet geroepen die spontaan te verstrekken. Toen de vader daar in september wel om vroeg, had verweerder de informatie niet onmiddellijk paraat omdat hij op dat moment nog interim-directeur was en de school nog niet zo heel goed kende.

De directeur heeft hierin niet laakbaar gehandeld. De Commissie acht de verklaring daarvoor plausibel terwijl voorts vast is komen staan dat de verlangde informatie uiteindelijk aan de vader is verstrekt.

OORDEEL

Ongegrond.

ADVIES

Nagaan of de schoolgids en de jaargids voldoende informatie bevatten over de klachtenregeling, haar werking en de daarbij betrokkenen. Voor zover dat niet het geval is, bewerkstelligen dat daaraan in de toekomst voldoende aandacht wordt besteed.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen.

Vertrouwenspersoon stelt zich partijdig op bij klachtafhandeling ²¹

INHOUD KLACHT

Ouders klagen erover dat de vertrouwenspersoon, die in het kader van een klachtafhandeling bemiddelde, zich partijdig heeft opgesteld.

TOETSING DOOR COMMISSIE

De landelijke modelklachtenregeling bevat een aantal bepalingen over de taak van de vertrouwenspersoon, waaronder: de vertrouwenspersoon gaat na of de gebeurtenis aanleiding geeft tot het indienen van een klacht (artikel 3, lid 3 tweede volzin van de Modelklachtenregeling). Naar het oordeel van de Commissie moet dit niet worden opgevat als een opdracht om de klacht inhoudelijk te beoordelen, maar dient het om na te gaan of aan de formele vereisten van een klacht is voldaan.

In dit geval heeft de vertrouwenspersoon wel degelijk een oordeel gegeven over de inhoud van de klacht. Zo schrijft zij dat zij in de diverse door de ouders ingebrachte voorvallen geen reden ziet voor het indienen van een klacht. Tevens stelt zij dat het gedrag van de vader inzake het op hem betrekking hebbende incident onder geen omstandigheid kan worden getolereerd. Verder is het ongelukkig dat de vertrouwenspersoon één van de partijen heeft gevraagd het gesprek te notuleren en deze achteraf het conceptverslag ter controle voor te leggen. Het ware beter geweest om zelf aantekeningen van het gesprek te maken of een derde hiermee te belasten. Zo was voorkomen dat bij ouders de indruk is ontstaan dat de vertrouwenspersoon partij had gekozen of dat de directeur als enige partij het verslag kon goedkeuren.

Het effect van het optreden van verweester is niet op alle punten in overeenstemming met het handelen als neutrale bemiddelaar. Verweester heeft door haar handelen niet kunnen voorkomen dat haar onpartijdigheid onderdeel van de discussie is geworden.

OORDEEL

Gegrond.

ADVIES

De taken van de vertrouwenspersoon in een document nader specificeren en hierbij de visie van de Commissie over de taken van de vertrouwenspersoon als uitgangspunt nemen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel en advies overgenomen.

Relatie werkgever - werknemer

Nadat vorig jaar voor het eerst diverse klachten in de categorie werkgever-werknemer beschreven werden, besteedt de Commissie dit jaar aandacht aan klachten over of van een personeelslid, die kunnen leiden tot optreden van het bevoegd gezag/de directie als werkgever van het betrokken personeelslid. Dit is een ander optreden dan dat van het bevoegd gezag als klachtbehandelaar en soms dient het onderscheid nauwlettend bewaakt te worden.

Bevoegd gezag stuurt bevindingen van klacht over groepsleerkracht naar ouders/ Directie behandelt klacht over groepsleerkracht niet zorgvuldig ²²

INHOUD KLACHT

De groepsleerkracht klaagt over de wijze waarop de directie en het bevoegd gezag de door ouders tegen hem ingediende klacht hebben behandeld. Met name klaagt de groepsleerkracht over het feit dat het bevoegd gezag zijn 'Bevindingen' aangaande deze klacht heeft doorgevoerd naar de desbetreffende ouders.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Enkele ouders hebben bezwaren bij de bovenschoolse directeur geuit over het pedagogisch optreden van de groepsleerkracht. Het is terecht dat de bovenschoolse directeur naar aanleiding daarvan een en ander met beide partijen heeft besproken en dat hij met de groepsleerkracht afspraken heeft gemaakt ter verbetering van diens pedagogisch functioneren.

De groepsleerkracht heeft daarbij echter onvoldoende gelegenheid gehad tot het voeren van verweer. Hij heeft geen gelegenheid gekregen om zich voor te bereiden op het gesprek met de directeur. Aan hem is een aantal relevante stukken niet van tevoren ter kennisname toegestuurd. Evenmin heeft hij gelegenheid gekregen te reageren op hetgeen de ouders in een gesprek aan de bovenschoolse directeur hebben meegedeeld.

De ouders hebben op geen enkel moment op grond van de klachtenregeling duidelijk en schriftelijk een klacht tegen de groepsleerkracht ingediend, noch bij het bevoegd gezag noch bij de Klachtencommissie. Verweerders hebben zodoende niet gehandeld vanuit de functie van klachtbeoordelaar, maar vanuit hun functie van werkgever en vanuit die verantwoordelijkheid redenen gezien maatregelen te treffen. Gezien dit feit had het bevoegd gezag de 'Bevindingen' op geen enkele wijze aan deze ouders bekend moeten maken.

Zelfs indien de ouders hun grieven in een klacht hadden neergelegd, had het bevoegd gezag de 'Bevindingen' niet in de gedane bewoordingen en met deze reikwijdte en strekking aan de ouders bekend horen te maken.

ORDEEL

Gegrond.

ADVIES

- 1 In overleg met de groepsleerkracht nader bepalen op welke wijze hij tegemoet wordt gekomen ten aanzien van het feit dat door de verzending van de 'Bevindingen' zijn eer en goede naam onnodig in geding zijn gebracht.
- 2 De werking van de klachtenregeling en de wijze waarop klachten worden benaderd en behandeld evalueren en zonodig een protocol opstellen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel niet volledig overgenomen, advies wel.

Directie en bevoegd gezag laten leerkracht na mishandeling door ouder in de kou staan ²³

INHOUD KLACHT

Een leerkracht klaagt erover dat de directie en het bevoegd gezag geen aangifte hebben gedaan toen hij op school door een ouder is mishandeld. Er is niet onderzocht hoe de ouder de school binnen is gekomen en hoe een dergelijk incident is te voorkomen.

Het bevoegd gezag heeft zich afhoudend naar hem opgesteld nadat hij een klacht had ingediend over een collega. Het heeft hem eerst terugverwezen naar de directie van de school en daarna naar de vertrouwenspersoon en de Klachtencommissie. Medewerkers van het bevoegd gezag mochten niet meer met hem praten en het bevoegd gezag schreef hem intimiderende brieven.

TOETSING DOOR COMMISSIE

De directeur heeft de leerkracht geadviseerd aangifte te doen, maar deze heeft dit niet willen doen. De Commissie acht het juist dat een school of bevoegd gezag bevordert dat personeelsleden die het slachtoffer zijn van mishandeling, hiervan aangifte doen. Het is eveneens juist dat school of bevoegd gezag geen aangifte doet als het slachtoffer heeft aangegeven zelf geen aangifte te willen doen, anders zou het slachtoffer als nog geconfronteerd kunnen worden met zaken die hij juist door het niet doen van aangifte heeft willen voorkomen.

De Leerkracht wilde niet dat de school een gesprek met de ouder zou hebben. Omdat de directie wel actie wilde ondernemen heeft zij de ouder een brief geschreven en het bevoegd gezag op de hoogte gesteld, dat van oordeel was dat de directie adequaat had opgetreden en geen nadere maatregelen noodzakelijk achtte.

Het is niet te voorkomen dat er incidenteel ongewenste personen de school binnen komen. De leerkracht heeft niet aannemelijk gemaakt dat de school in dit specifieke geval nalatigheid is te verwijten.

Het bevoegd gezag heeft conform de geldende klachtenregeling gehandeld door de leerkracht eerst terug te verwijzen naar de directie en, toen dat geen oplossing bood, hem te verwijzen naar de vertrouwenspersoon en de Klachtencommissie.

Het bevoegd gezag heeft zijn medewerkers niet verboden met de leerkracht te spreken, maar het dossier van de leerkracht in handen van het hoofd van de afdeling gegeven.

De inhoud en toon van de desbetreffende brieven zijn weliswaar formeel, wat gebruikelijk is bij brieven met een arbeidsrechtelijk karakter van een werkgever aan een werknemer, maar er is geen sprake van intimidatie.

ORDEEL

Ongegrond.

ADVIES

Geen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel overgenomen.

22 01.044/01.045, primair onderwijs. (Klacht 01.044 was gericht tegen het handelen van het bevoegd gezag, 01.045 tegen het handelen van de directie. De klachten zijn gezamenlijk behandeld en uitgemond in één advies.)

23 00.098/099, speciaal onderwijs

Overige

Behalve voor klachten over beroepsmatig bij de school betrokkenen en over ouders/leerlingen biedt de klachtenregeling ook de mogelijkheid tot klagen over anderszins bij de schoolgemeenschap betrokkenen, zoals bijvoorbeeld vrijwilligers die (bestuurs)werkzaamheden voor de school verrichten. De Commissie is bevoegd ook over klachten tegen dergelijke betrokkenen een oordeel te geven.

Hieronder treft u ter illustratie twee van dergelijke klachten aan.

Penningmeester overblijft op onzorgvuldige wijze ontslagen door ouderraad ²⁴

INHOUD KLACHT

Een ouder klaagt erover dat de ouderraad hem zonder voldoende motivering en zonder hem eerst te horen heeft ontheven uit zijn functie als penningmeester voor de overblijfregeling.

TOETSING DOOR COMMISSIE

Ook aan de omgang tussen aan school verbonden vrijwilligers zijn bepaalde eisen te stellen, zoals ten aanzien van de jegens elkaar in acht te nemen zorgvuldigheid. Rondom de organisatie van de overblijf hebben zich grote problemen voorgedaan, waarbij klager en zijn echtgenote een rol hebben gespeeld. Het is billijk dat de ouderraad, die voor de overblijfregeling aan deze school de verantwoordelijkheid draagt, maatregelen heeft willen treffen om de onrust te beëindigen.

Maar het is onjuist dat de ouderraad feitelijk tot ontslag is overgegaan op een datum waarop er nog geen escalatie van gebeurtenissen had plaatsgevonden en er nog een staande afspraak was dat de coördinator en klager hun verschillen van mening zouden uitpraten, terwijl de ouderraad de escalatie van gebeurtenissen wel als redengeving aanvoert. Ook heeft de ouderraad hierbij miskend dat klager bij bedoelde escalatie zelf niet betrokken is geweest.

Aan klager is door de gang van zaken op geen enkel moment de mogelijkheid geboden zijn mening over het voorgenomen ontslag kenbaar te maken.

Aan een penningmeester worden hogere eisen van betrouwbaarheid gesteld dan aan andere functionarissen. Indien deze dan met onmiddellijke ingang van zijn functie wordt ontheven, ligt daarin al snel de suggestie besloten dat betrokkene aan die eisen niet heeft kunnen voldoen. Het had op de weg van de ouderraad gelegen het risico uit te sluiten dat derden zouden kunnen gaan twijfelen aan de betrouwbaarheid van klager.

ORDEEL

Gegron.

ADVIES

Geen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel overgenomen en voor rehabilitatie zorggedragen.

Bestuur overblijf weigert directeur adressen te geven van verzorgers overblijf ²⁵

INHOUD KLACHT

Een directeur klaagt erover dat het bestuur van de stichting, die belast is met de organisatie van het overblijven, heeft geweigerd hem de namen en adressen te verstrekken van degenen die de overblijf verzorgen.

TOETSING DOOR COMMISSIE

De directeur en een bestuurslid zijn in een dispuut verzeild geraakt dat vermeden had kunnen worden en dat niet in het belang van de overblijfkrachten was. Zeker nu directeur en bestuurslid beiden deel uitmaken van de stichting waar de overblijfvoorziening is ondergebracht, hadden zij vanuit een gezamenlijk belang bij een adequate informatieverstrekking aan de overblijfkrachten over het eventueel onderbrengen bij een andere stichting, gezamenlijk moeten optrekken. Los van het dispuut wiens eerste taak het is de overblijfkrachten te informeren, had het bestuurslid moeten voldoen aan het verzoek namen en adressen van hen te verstrekken, om zodoende het uitnodigen voor een informatiebijeenkomst zeker te stellen.

ORDEEL

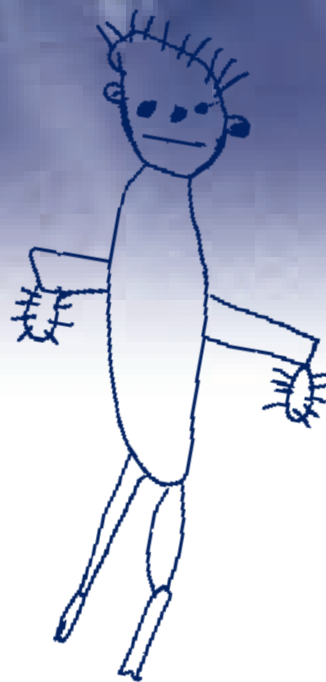
Gegrondd.

ADVIES

Geen.

REACTIE BEVOEGD GEZAG

Oordeel overgenomen.

De in 2001 ingediende klachten (cijfermatig)

In 2001 heeft de Landelijke Klachtencommissie 145 klachten ontvangen. Ten opzichte van 2000 is dit een stijging van 17 binnengekomen klachten. In 2000 had de Commissie 128 klachten ontvangen. In het jaar 1999 ontving de LKC nog 102 klachten. Hierbij wordt de aantekening gemaakt dat wanneer verschillende klagers jegens dezelfde verweerder klachten indienen met betrekking tot dezelfde gedraging, de Commissie deze klachten ieder afzonderlijk rekent.

Ook wanneer een klager in zijn klachtbrief klachten met betrekking tot gedragingen van verschillende verweerders naar voren brengt, wordt de klachtbrief aangemerkt als even zovele verschillende klachten jegens iedere verweerder afzonderlijk. Dit laatste ligt alleen anders indien het een gedraging van verweerders betreft, waarbij sprake is van een gezamenlijke verantwoordelijkheid en verweerders niet een eigen af te sonderen bijdrage aan de gedraging hebben geleverd.

Tot deze handelwijze is gekomen om recht te doen aan de positie van met name verweerder; deze dient immers in de gelegenheid te worden gesteld zich ten opzichte van ieder van de klagers te kunnen verweren voor precies die gedraging die aan hem wordt toegerekend.

DOORLOOPTIJD

Op 1 januari 2001 reesterden 42 klachten uit 2000 die moesten worden afgedaan. Tezamen met de 145 klachten die in 2001 zijn ingediend, had de Commissie in het verslagjaar dan ook in totaal 187 klachten te behandelen.

Van deze 187 klachten zijn in 2001 157 zaken afgedaan, zodat op 31 december 2001 nog een werkvoorraad aan te behandelen klachten reesterde van 30 dossiers.

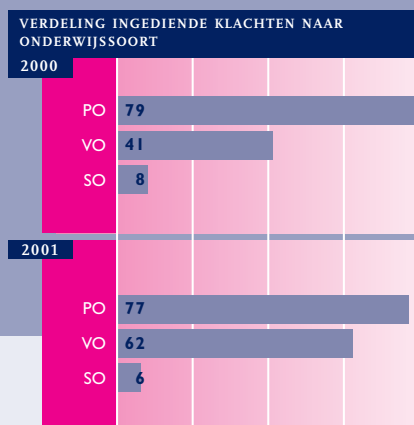
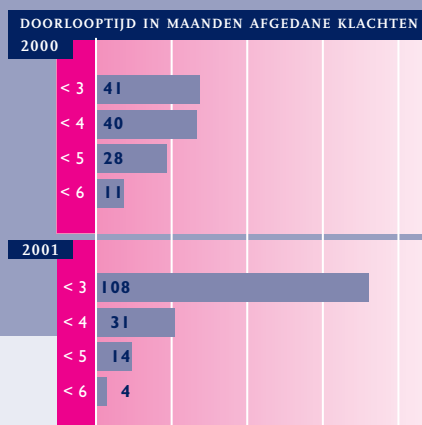
Van de 157 klachten die in 2001 zijn afgedaan, heeft dit in 102 gevallen geleid tot een advies, waarin de Commissie haar oordeel heeft gegeven over de gegrondheid van de klacht. Van deze adviezen zijn 56 klachten afgedaan binnen 3 maanden.

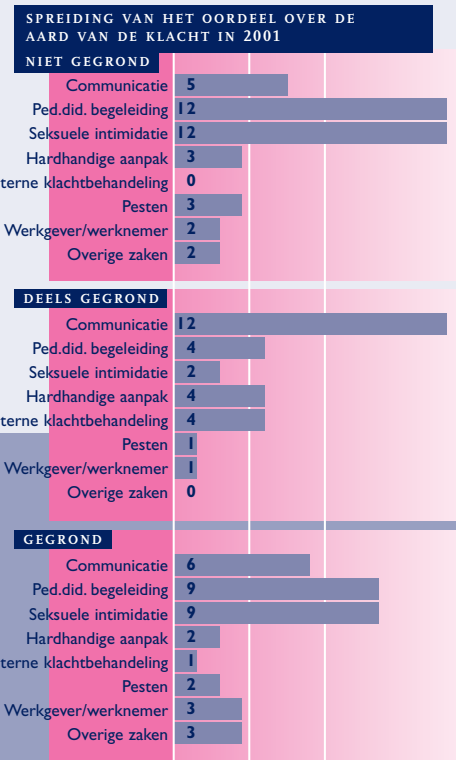
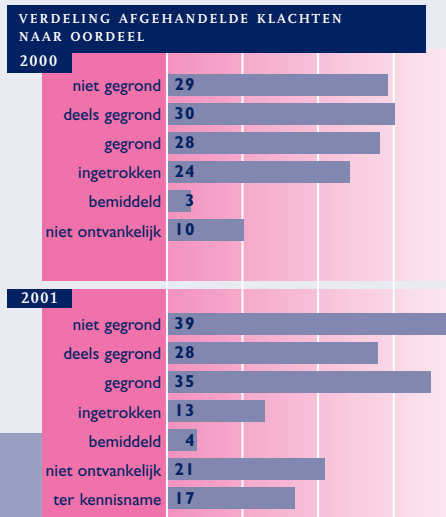
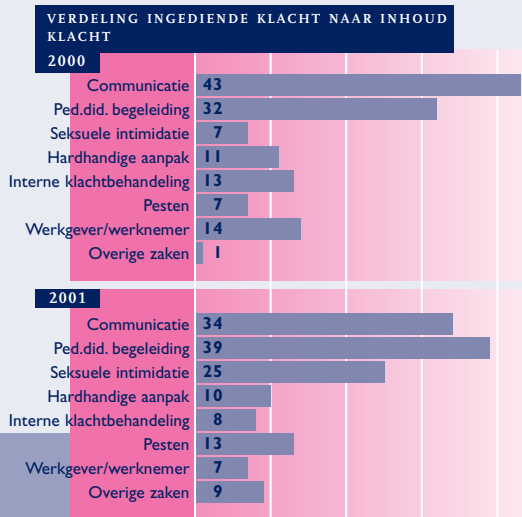
In vergelijking met de voorgaande verslagjaren zijn dit jaar de desbetreffende schoolvakanties op de doorlooptijd in mindering gebracht. Hierdoor is geen vergelijking met voorgaande jaren te maken.

Bij de grafiek over de doorlooptijd wordt opgemerkt dat bij de zaken, die in minder dan 3 maanden zijn afgedaan, veel zaken zitten, die zijn ingetrokken dan wel niet in behandeling zijn genomen. Hierbij zitten ook 10 klachten die versneld behandeld zijn, wat met ingang van 1 mei 2001 reglementair mogelijk is.

VERDELING VAN DE INGEDIENDE KLACHTEN NAAR ONDERWIJSOORT

De klachten die in 2001 bij de LKC zijn ingediend, waren net als het voorgaande jaar voor het merendeel afkomstig uit het primair onderwijs. Vergeleken met 2000 is het percentage klachten uit het primair onderwijs gedaald, evenals de klachten uit het speciaal onderwijs. Het aantal klachten uit het voortgezet onderwijs is gestegen. Van de 145 klachten kwamen er 77 uit het primair onderwijs

(53 %, was in 2000 62%); 62 klachten uit het voortgezet onderwijs (43%, was in 2000 32%) en 6 klachten uit het speciaal onderwijs (4%, was in 2000 6%).

VERDELING VAN DE INGEDIENDE KLACHTEN NAAR INHOUD VAN DE KLACHT

De ingediende klachten worden naar hun inhoud over de volgende categorieën ingedeeld.

- communicatie tussen school en ouders/leerlingen;
- pedagogisch-didactische begeleiding bij leer- en gedragsproblemen;
- seksuele intimidatie;
- hardhandige aanpak van leerlingen;
- de (interne) klachtbehandeling binnen de school of door het bevoegd gezag;
- pesten op school;
- de verhouding tussen de onderwijsgevende als werknemer en het bevoegd gezag als werkgever;
- de overige zaken.

Wanneer de indeling van de 145 ingediende klachten over de verschillende categorieën nader wordt bekeken, kan worden vastgesteld dat ten opzichte van 2000 vooral een procentuele stijging is waar te nemen bij de categorieën seksuele intimidatie (van 5% naar 17%) en pesten (van 5% naar 9%). Gedaald ten opzichte van 2000 zijn de categorieën communicatie (van 34% naar 23%); interne klachtbehandeling (van 10% naar 6%) en werkgever-werknemer (van 11% naar 5%).

DE VERDELING NAAR HET DOOR DE COMMISSIE GEGEVEN OORDEEL

In 2001 heeft de Commissie 157 zaken afgedaan. Dit kan zijn doordat de klacht tussentijds is ingetrokken of direct aan het begin van de behandeling niet ontvankelijk is verklaard, maar ook door - zoals in het merendeel van de zaken is gebeurd - naar aanleiding van de klacht een oordeel en advies aan het bevoegd gezag uit te brengen (65%). In de grafiek 'verdeling van de afgehandelde klachten naar afdoening' is dit inzichtelijk gemaakt.

Wanneer de Commissie toekomt aan de inhoudelijke beoordeling van de klacht zal zij aangeven of de klacht geheel of gedeeltelijk gegrond dan wel niet gegrond is. In de verslagperiode heeft de Commissie in totaal 102 zaken inhoudelijk beoordeeld.

De klachten, die inhoudelijk zijn beoordeeld en geleid hebben tot een duidelijke conclusie over de gegrondheid van de klacht, zijn in 2001 verdeeld over de verschillende mogelijkheden: niet gegrond 38%; deels gegrond 28% en gegrond 34%.

SPREIDING VAN HET OORDEEL OVER DE AARD VAN DE KLACHT

De 102 inhoudelijk beoordeelde zaken kunnen ook op een andere wijze nog tegen het licht worden gehouden. Gekeken kan namelijk worden naar de spreiding van de oordelen van de Commissie, verdeeld over de aard van de klacht. U kunt dit zien in de grafiek 'Spreiding van het oordeel over de aard van de klacht in 2001'.

De aansluiting bij de Landelijke Klachtencommissie

De voorwaarde voor aansluiting bij de Landelijke Klachtencommissie is uiteraard dat het scholen betreft uit het openbaar of het algemeen toegankelijk onderwijs. Daarnaast hebben enkele samenwerkingsbesturen WSNS de onder hun hoede staande scholen aangemeld. Hierbij zijn ook scholen betrokken van een andere denominatie.

Vanaf 1 januari 2002 zal aan de schoolbesturen die hun scholen bij de Commissie hebben aangesloten een bijdrage worden gevraagd van 0.39 euro per leerling. Hierbij is aangesloten bij hetgeen in de rijksbesteding van de scholen voor de klachtbehandeling beschikbaar wordt gesteld. Op die wijze zal een betere dekking worden verkregen van de kosten die gemoeid zijn met klachtbehandeling. In 2001 was de bijdrage per leerling 0.26 euro.

Eind 2001 hebben 391 schoolbesturen hun scholen bij de LKC aangesloten. Ten opzichte van 2000 is dit een toename van 38 schoolbesturen.

Behalve scholen hebben zich tot op heden 22 samenwerkingsverbanden WSNS bij de LKC aangesloten.

VERDELING OVER DE ONDERWIJSSOORTEN VAN DE BIJ DE LKC AANGESLOTEN SCHOLEN

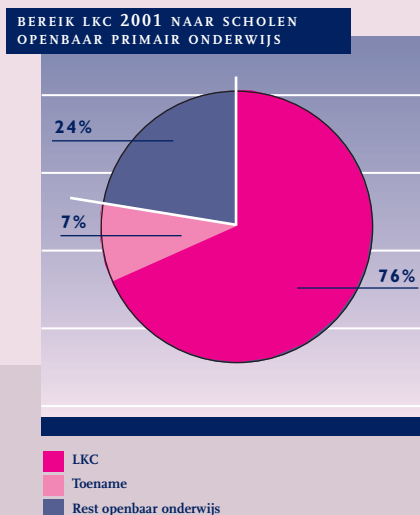
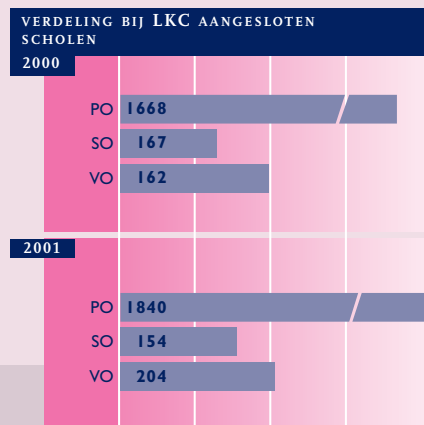
De verdeling van de scholen over de verschillende onderwijssoorten is weergegeven in de grafiek 'Verdeling bij LKC aangesloten scholen'. Het totaal aantal scholen is gestegen van 1.997 scholen eind 2000 naar 2.198 scholen eind 2001.

BEREIK VAN DE LKC

Wat het bereik van de LKC betreft is deze voor het openbaar primair onderwijs weergegeven in de schijfdiagram 'Bereik LKC 2001 t.o.v. scholen openbaar primair onderwijs'.

Ten opzichte van 2000 is het bereik verder toegenomen. De meeste van de bij de LKC aangesloten scholen zijn scholen voor openbaar primair onderwijs. In 2000 waren dit 1.668 scholen; in 2001 zijn dit 1.840 scholen.

Bij het opstellen van deze grafiek is gebruik gemaakt van de cijfers, vermeld in de uitgave van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen: Onderwijs Cultuur en Wetenschappen in kerncijfers 2001.

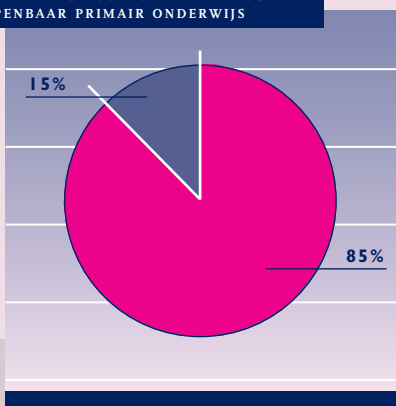

Aan de hand van het aantal leerlingen in respectievelijk het primair- en het voortgezet onderwijs is het bereik weergegeven in de schijfdiagrammen 'Bereik LKC 2001 naar leerlingen in openbaar primair onderwijs' en 'Bereik LKC 2001 naar leerlingen in openbaar voortgezet onderwijs'.

In 2000 hadden de bij de LKC aangesloten scholen 536.546 leerlingen; in 2001 is dit aantal gestegen tot 631.896.

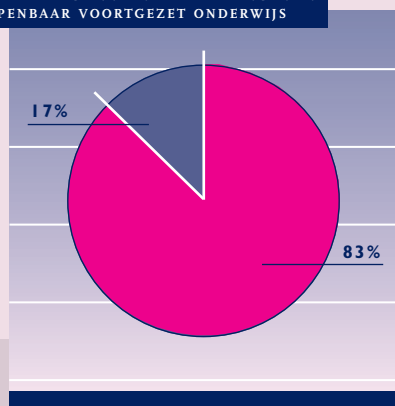
Bij de schijfdiagram 'Bereik LKC 2001 naar leerlingen in openbaar voortgezet onderwijs' wordt de kanttekening geplaatst dat hierin niet de leerlingen zijn verwerkt die scholen van algemeen toegankelijk onderwijs bezoeken, omdat op basis van de eerder aangegeven bron niet zuiver valt vast te stellen welk aantal leerlingen VO-scholen voor algemeen toegankelijk onderwijs bezoekt.

BEREIK LKC 2001 NAAR LEERLINGEN IN OPENBAAR PRIMAIR ONDERWIJS

■ LKC
■ Rest openbaar onderwijs

BEREIK LKC 2001 NAAR LEERLINGEN IN OPENBAAR VOORTGEZET ONDERWIJS

■ LKC
■ Rest openbaar onderwijs

BIJLAGE: C

Vastgestelde jaarrekening 2001

De LKC stelt op grond van artikel 29 van het Instellingsbesluit jaarlijks de jaarrekening van het afgelopen jaar vast. Het boekingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

De jaarrekening over 2001 is als volgt. De bedragen zijn nog in guldens vermeld.

INKOMSTEN	REKENING 2001	BEGROTING 2001
Bijdrage aangesloten besturen	296.178	300.000
Overige inkomsten	-	-
Totaal	296.178	300.000

LASTEN	REKENING 2001	BEGROTING 2001
Secretariaatskosten	678.132	611.638
Vacatiegelden	120.300	146.400
Reiskosten leden	8.684	15.000
Vergaderkosten	21.732	20.000
Studiedag	7.686	3.000
Kosten jaarverslag en brochure	36.496	35.000
Website	3.843	7.000
Onvoorzien	7.836	5.000
Totaal	884.710	843.038
Saldo	-588.532	-543.038

TOELICHTING OP DE JAARREKENING 2001

Inkomsten

In 2001 is van de aangesloten schoolbesturen een bijdrage van 50 cent per leerling gevraagd. Dit is gelijk aan hetgeen het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen aan scholen voor het primair onderwijs beschikbaar heeft gesteld voor de behandeling van klachten.

Lasten

Secretariaatsvergoeding

De toerekening van de kosten van het secretariaat vindt plaats aan de hand van een verdeelsleutel. Het secretariaat verleent ondersteuning aan vier verschillende commissies en de kosten van deze ondersteuning worden thans naar evenredigheid over alle commissies verdeeld.

In de verdeelsleutel wordt enerzijds rekening gehouden met de overhead, die de instandhouding van een commissie als de LKC vergt, en anderzijds het beroep dat de Commissie doet ten aanzien van de ondersteuning door het secretariaat bij de behandeling van de klachten. De LKC heeft in 2001 in overwegende mate de werkzaamheden van het secretariaat bepaald.

Het totaal van de secretariaatskosten is mede hoger uitgevallen door een toename van de salarislasten.

De kosten van de commissie

De directe kosten van de Commissie, zoals onder meer de vacatiegelden en de vergaderkosten, zijn binnen de begroting gebleven. De overschrijding van de lasten van de studiedag wordt verklaard door het feit dat de Commissie naast de reguliere studiedag, die zij elk jaar organiseert, ook aan een studiedag heeft deelgenomen gericht op bevragingstechnieken, verzorgd door een extern bureau.

Bij de post 'kosten publicaties' is van belang te vermelden dat deze lasten niet alleen betrekking hebben op het uitbrengen van het jaarverslag 2000, maar ook op het laten verschijnen in 2001 van een brochure waarin wordt uiteengezet hoe de procedure van klachtbehandeling bij de LKC verloopt. Deze brochure wordt aan het begin van de procedure aan verschillende betrokkenen toegestuurd.

Het rekeningresultaat

De instandhouder VOS/ABB heeft het negatief rekeningresultaat 2001 afgedekt.

Lijst van de in 2001 uitgebrachte adviezen

DOSSIER	OMSCHRIJVING KLACHTEN COMMUNICATIE SCHOOL EN OUDERS/LEERLINGEN	AFDOENING	ONDERWIJS
00.054	Onvoldoende nazorg school na racistische brieven naar moeder leerling	ongeground	PO
00.070	Verhuld schorsingsbesluit	gegrond	VO
00.073	Negeren voorwaarde ouders door PCL	gegrond	SO
00.077	Ondanks goede resultaten voorwaardelijke overgang kind	deels gegrond	PO
00.089	Bevoegd gezag en directie passen overgangsnormen niet correct toe	ongeground	VO
00.105	Docent laat zich op onvriendelijke wijze uit tegen ouder en leerlinge	gegrond	VO
00.114	Onjuiste handelwijze bevoegd gezag bij de totstandkoming onderwijskundig rapport	deels gegrond	PO
00.117	Onvoldoende informatieverstrekking directie naar ouders over problemen leerling	deels gegrond	PO
00.128	Onjuiste handelwijze bevoegd gezag bij totstandkoming onderwijskundig rapport	deels gegrond	PO
01.004	Niet genoeg informatie verstrekken aan ouders	deels gegrond	PO
01.011	Onvoldoende inspanning door bevoegd gezag voor toelaatbaarheidsbeschikking	deels gegrond	PO
01.012	Vertrouwenspersoon verdraait werkelijkheid, reageert traag	deels gegrond	PO
01.013	Directie komt toezegging dat leerling klas over mag slaan niet na	deels gegrond	PO
01.049	PCL bereidt beslissing tot het doen van psychologisch onderzoek onzorgvuldig voor	deels gegrond	PO
01.056	Directie weigert verder overleg met ouders over begeleiding leerlinge	ongeground	SO
01.057	Bevoegd gezag weigert herkansing door tweede corrector na te laten kijken	ongeground	VO
01.058	Afdelingsleider verstrekt verkeerde informatie over herkansingsregels	ongeground	VO
01.061	Directie verzuimt ouders schriftelijk op de hoogte te stellen van schorsing dochter	gegrond	VO
01.063	Niet verstrekken van informatie aan gescheiden ouder	deels gegrond	PO
01.070	Groepsleerkracht verstrekt kindbescherming informatie van derden over ouder	gegrond	PO
01.071	Directie verstrekt onjuiste informatie over ouders aan andere ouders in de klas	deels gegrond	PO
01.075	Onvoldoende informatieverstrekking door directie over vorderingen leerlinge	deels gegrond	PO
01.078	Bevoegd gezag gaat over tot verwijdering zonder schoolinspectie daarin te kennen	gegrond	VO
DOSSIER	OMSCHRIJVING KLACHTEN OVER BEGELEIDING VAN LEER- EN GEDRAGSPROBLEMEN	AFDOENING	ONDERWIJS
00.061	Mentoren negeren door de ouders aangedragen informatie over leerlinge	gegrond	VO
00.082	Indoctrinatie en emotionele kindermishandeling door medewerkers/bestuurders school	ongeground	PO
00.091	Niet signaleren leer-en gedragsproblemen van leerling door groepsleerkracht	deels gegrond	PO
00.095	Directie toont onvoldoende begrip voor problematiek van nieuwetijdskind.	ongeground	PO
00.102	Directie stelt ouders niet tijdig op de hoogte van voornemen tot verwijdering leerling	deels gegrond	PO
00.108	Onvoldoende begeleiding door directie na slechte schoolresultaten	gegrond	VO
00.112	Schoolleiding heeft te weinig aandacht voor leer-en gedragsproblemen van leerling	deels gegrond	VO
01.020	Na opleggen van sancties mogen lessen niet worden ingehaald	ongeground	VO
01.034	Nalaten juiste overgangsbeslissing leidt tot eis schadevergoeding	ongeground	VO
01.035	Onvoldoende inspanning bevoegd gezag voor verklaring geen bezwaar overplaatsing	ongeground	VO
01.054	Directie negeert adviezen psychiatrisch rapport over leerlinge	gegrond	VO
01.080	Groepsleerkrachten verschillen van visie over begeleiding leerlinge	ongeground	PO
01.083	School houdt vast aan lagere beoordeling, ondanks hogere waardering 2e corrector	ongeground	VO
01.093	Ondanks verbeteringen in werkhouding en prestaties geen bevordering	gegrond	VO
01.094	Docenten niet op de hoogte van doelstellingen dochter	ongeground	VO
01.095	Rector geeft leerlinge geen toestemming om het vak Latijn te volgen	gegrond	VO
01.096	Vraagtekens bij beslissing niet-bevorderen	gegrond	VO
01.097	Directie hanteert geen objectieve en doorzichtige criteria voor bevordering	ongeground	VO
01.099	Bevoegd gezag handhaaft besluit om leerling te laten doubleren	ongeground	VO
01.105	Geen adequate actie bij ontstane leerachterstand	gegrond	PO
01.109	Groepsleerkracht treedt leerlingen onprofessioneel tegemoet	gegrond	PO
01.112	Groepsleerkracht treedt leerlingen onprofessioneel tegemoet	gegrond	PO
01.113	Veiligheidsbeleid school leidt tot onaanvaardbare gevolgen	deels gegrond	VO
01.123	Directie handhaaft besluit om leerling te laten doubleren	ongeground	VO
01.130	Directie heeft leerling ten onrechte niet bevorderd naar hoger onderwijstype	ongeground	VO

DOSSIER	OMSCHRIJVING KLACHTEN SEKSUELE INTIMIDATIE	AFDOENING	ONDERWIJS
00.100	Van achteren vastpakken van leerlinge door groepsleerkracht	ongegronnd	PO
00.113	In billen knippen en in onderbroeken kijken bij leerlingen door groepsleerkracht	deels gegrond	PO
00.115	Kietelen en onder T-shirt betasten van leerlinge door gymleraar	deels gegrond	PO
00.122	Onder T-shirt betasten van leerlinge door gymleraar	gegrond	PO
01.001	Hand op bil en knie van leerlinge, seksueel getinte opmerkingen door groepsleerkracht	ongegronnd	PO
01.002	Indringend aankijken van leerlinge	ongegronnd	VO
01.006	Strelen over het haar van leerlinge en hier complimenten over maken	gegrond	VO
01.007	Dicht tegen leerlinge aanstaan, naar haar borsten kijken en over haar heen hangen	ongegronnd	VO
01.015	Aanraken borst van leerlinge door adjunct-directeur	ongegronnd	PO
01.016	Betasten van leerling in het kruis door docent	ongegronnd	VO
01.019	Betasten van borsten leerlinge tijdens bijles bij docent thuis	gegrond	VO
01.021	Docent maakt avances naar vrouwelijke collega	gegrond	VO
01.022	Docent maakt avances naar vrouwelijke collega	ongegronnd	VO
01.023	Docent maakt avances naar vrouwelijke collega	ongegronnd	VO
01.025	Terloops aanraken van borsten en billen leerlinge door docent	ongegronnd	VO
01.026	Aanraken borst van leerlinge door adjunct-directeur	ongegronnd	PO
01.028	Telefonisch lastigvallen, sturen van suggestieve kaart naar leerlinge door docent	gegrond	VO
01.030	Het veelvuldig praten over seks door groepsleerkracht	gegrond	PO
01.031	Het veelvuldig praten over seks door groepsleerkracht	gegrond	PO
01.032	Het veelvuldig praten over seks door groepsleerkracht	gegrond	PO
01.055	Docent dringt zich op bij leerlinge	ongegronnd	VO
01.062	Bevoegd gezag treedt onvoldoende op tegen klachten seksuele intimidatie	ongegronnd	VO
01.110	Docent gaat seksuele relatie aan met 14-jarige leerlinge	gegrond	VO
DOSSIER	OMSCHRIJVING KLACHTEN OVER HARDHANDIGE AANPAK	AFDOENING	ONDERWIJS
00.109	Directeur zet leerling tegen de muur en geeft klap onder zijn kin	deels gegrond	PO
00.116	Groepsleerkracht zet leerlinge hardhandig uit de groep en sleept haar door de gang	ongegronnd	PO
00.121	Gymleraar slaat zoon tegen oor, waardoor een lichte bloeding ontstaat	gegrond	SO
00.125	Groepsleerkracht dwingt leerling zijn mond met zeep te spoelen	deels gegrond	PO
01.008	Na hardhandige duw breekt stuk voortand af	deels gegrond	PO
01.036	Leerkracht tilt leerling aan jas op, gooit hem doucheruimte in, rent hem achter na	deels gegrond	PO
01.041	Groepsleerkracht probeert leerling onder fysieke dwang school in te krijgen	ongegronnd	PO
01.042	Groepsleerkracht straft leerling zonder op de hoogte te zijn van toedracht incident	ongegronnd	PO
01.066	Docent slaat leerling in het gezicht	gegrond	VO
DOSSIER	OMSCHRIJVING KLACHTEN OVER INTERNE KLACHTBEHANDELING	AFDOENING	ONDERWIJS
00.062	Directeur verleent gescheiden ouder geen inzage in schoolgegevens	deels gegrond	PO
00.110	Administratieve kracht benadeelt in positie na herstructurering door directeur	deels gegrond	VO
01.018	Rector en bevoegd gezag gaan niet serieus op grieven van ouders in	deels gegrond	VO
01.048	Directie gaat onzorgvuldig om met klacht seksuele intimidatie	deels gegrond	VO
01.084	Vertrouwenspersoon stelt zich partijdig op bij klachtafhandeling	gegrond	PO
DOSSIER	OMSCHRIJVING KLACHTEN OVER PESTEN	AFDOENING	ONDERWIJS
01.024	Niet optreden tegen pesten	ongegronnd	PO
01.040	Door onveilige leeromgeving houdt ouder leerling thuis	ongegronnd	PO
01.050	Niet adequaat optreden directeur tegen pesten	gegrond	PO
01.051	Niet adequaat optreden groepsleerkracht tegen pesten	gegrond	PO
01.092	Door ontbreken veilig schoolklimaat wordt leerling gepest en mishandeld	deels gegrond	PO
01.101	Niet adequaat optreden directie tegen fysiek geweld tegen leerling	ongegronnd	PO
DOSSIER	OMSCHRIJVING KLACHTEN WERKGEVER – WERKNEMER	AFDOENING	ONDERWIJS
00.096	Directie heeft ontslag leerkracht aangezegd zonder reden	ongegronnd	VO
00.097	Leerkracht klaagt over pesten door andere leerkracht	deels gegrond	SO
00.099	Bevoegd gezag en directie laten leerkracht na mishandeling in de kou staan	ongegronnd	SO
00.124	Docent klaagt over wijze van bejegening door collega	gegrond	VO
01.044	Bevoegd gezag stuurt bevindingen van klacht over groepsleerkracht naar ouderpaar	gegrond	PO
01.045	Directie behandelt klacht over groepsleerkracht van ouderpaar niet zorgvuldig	gegrond	PO
DOSSIER	OMSCHRIJVING OVERIGE KLACHTEN	AFDOENING	ONDERWIJS
00.106	Openmaken vertrouwelijke brief gericht aan directeur door invalkracht	gegrond	PO
00.127	Penningmeester overblijft op onzorgvuldige wijze ontslagen door ouderraad	gegrond	PO
01.029	Bestuur overblijft weigert directeur adressen te geven van verzorgers overblijft	gegrond	PO
01.053	Directie handhaaft beslissing leerling uit te sluiten van excursie naar buitenland	ongegronnd	VO
01.081	Docent/veiligheidscoördinator overschrijdt bevoegdheid	ongegronnd	VO

Lijst van gebruikte afkortingen

Awb	Algemene wet bestuursrecht
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
IVA	Instituut voor Arbeidsvraagstukken
LOBO	Landelijke Oudervereniging Bijzonder Onderwijs op algemene grondslag
LKC	Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs
NIGZ	Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie
PCL	Permanente Commissie Leerlingenzorg
PO	Primair Onderwijs
RIAGG	Regionale Instelling voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg
ROC	Regionaal Opleidings Centrum
RvK	Raad voor de Kinderbescherming
SGO	Stichting Geschillencommissies Onderwijs
SO	Speciaal Onderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
VOO	Vereniging voor Openbaar Onderwijs
VOS/ABB	Vereniging van Openbare Scholen / Algemene Besturenbond
WPO	Wet op het primair onderwijs
WPR	Wet persoonsregistraties (inmiddels opgevolgd door de Wet bescherming persoonsgegevens)
WSNS	Weer Samen Naar School
WVO	Wet op het voortgezet onderwijs

**SAMENSTELLING LANDELIJKE KLACHTENCOMMISSIE
VOOR HET OPENBAAR EN HET ALGEMEEN
TOEGANKELIJK ONDERWIJS
(MET INGANG VAN 31 DECEMBER 2001)**

Dhr. mr. H.Th. van der Meer

*(voorzitter) - vice-president arrondissementsrechtbank,
sector Kanton*

Mw. mr. E.N. Brons

*(plv. voorzitter) - vice-voorzitter Commissie Gelijke
Behandeling*

Dhr. mr. J.P.L.C. Dijkgraaf

(plv. voorzitter) - advocaat

Dhr. mr. R.H. Haveman

*(plv. voorzitter) - universitair docent strafrecht met specialisa-
tie zedendelicten en discriminatie op grond van seksuele
geaardheid*

Mw. mr. R. Holtmaat

*(plv. voorzitter) - universitair hoofddocent Vrouw en Recht en
freelance onderzoeker*

Mw. mr. M.E.A. Wildenburg

(plv. voorzitter) - rechter arrondissementsrechtbank

Mw. drs. T. Bartel-Lely

*(lid) - lid van diverse commissies in de thuiszorg en maat-
schappelijk werk. Voormalig bestuurslid Consumentenbond*

Dhr. S.J. Drijver

(lid) - voormalig hoofd afdeling onderwijs gemeente Dordrecht

Mw. W. Dulfer-Visser

(lid) - voormalig psychotherapeut RIAGG

Mw. drs. D.J. Duyvis

(lid) - klinisch psycholoog en seksuoloog

Mw. mr. N. Gunes

(lid) - juridisch medewerker Commissie Gelijke Behandeling

Mw. S.Y. Kuurstra-Brons

(lid) - leerlingbegeleider Voortgezet Onderwijs

Dhr. R. Limper

(lid) - directeur bureau VOO

Mw. drs. G. van der Meulen

*(lid) - interim-manager in het onderwijs. Voorheen orthopeda-
goog*

Mw. drs. M. Polderman

(lid) - schoolarts

Dhr. J. Toes sr.

(lid) - docent lichamelijke opvoeding

Dhr. R.C.A. Wilcke

(lid) - voorzitter college van bestuur ROC

**SAMENSTELLING SECRETARIAAT
(MET INGANG VAN 31 DECEMBER 2001)**

Dhr. mr. drs. G.J.M. Mense

secretaris

Mw. drs. M.R. Backer

adjunct-secretaris

Dhr. drs. J. van Velzen

adjunct-secretaris

Mw. mr. I.M. Speel

adjunct-secretaris

Dhr. mr. M. Smulders

adjunct-secretaris

Mw. drs. C.G. Brouwer

onderzoekswedewerker

Mw. A. ten Broek-van den Berg

secretaresse

Mw. E.A. Telkamp-Lafeber

administratief medewerker

Mw. M.J. van den Elzen-van Mil

administratief medewerker

**TEN BEHOEVE VAN DE BEHANDELING VAN
KLACHTEN, AFKOMSTIG UIT HET ALGEMEEN
TOEGANKELIJK ONDERWIJS**

Mw. mr. H. Mertens

secretaris SGO

Mw. mr. R. de Bekker

adjunct-secretaris SGO

Dhr. mr. J.A. Breunnesse

adjunct-secretaris SGO

Mw. M. Schuur

secretaresse

Mw. E. Clarijs

administratief medewerker

ADRESGEGEVENS VAN DE LKC

Postbus 162

3440 AD Woerden

Telefoon 0348 - 405245

Fax 0348 - 405244

Bezoekadres: Polanerbaan 15, Woerden

Website: www.lgc-lkc.nl

COLOFON

Uitgave	Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs
Vormgeving	Studio Bauman BNO, Rotterdam (Emmy van Harskamp)
Fotografie	Studio Bauman BNO, Rotterdam (Arno Bauman, José Melo)
Ontwerp logo	B. Colsen, 's-Gravenhage
Druk	Drukkaken, Rotterdam
Oplage	3.500 exemplaren
Bestellen	Secretariaat LKC • Postbus 162 • 3440 AD Woerden • Telefoon 0348 - 405 245